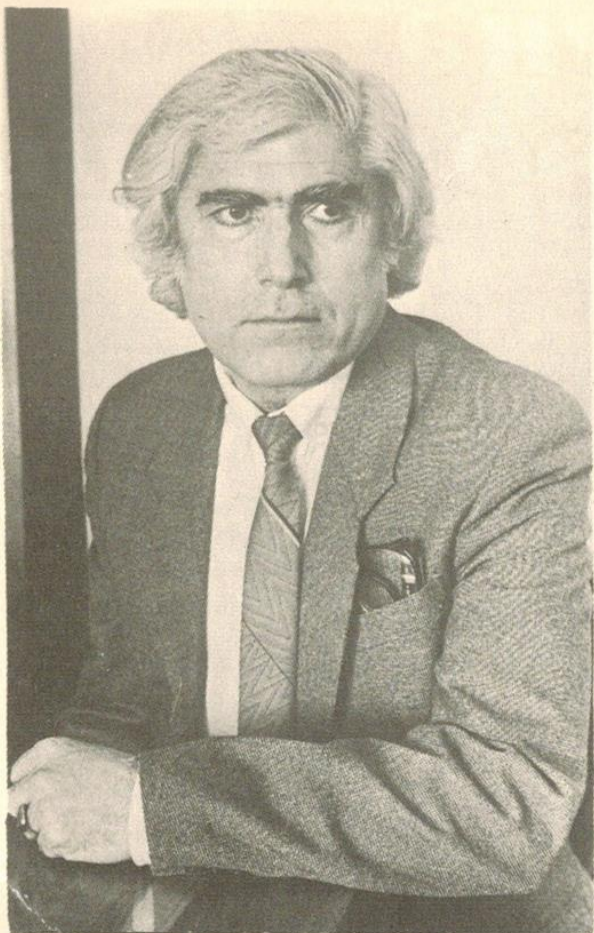

45 гэл.

ШАҒИН
ФАЗИЛ

Јенә Көрүшәрик

ШАҒИН
ФАЗИЛ

Җенә Көрүшәрик

Ше'рләр

БАҒЫ.
ЖАЗЫЧЫ.
1989.

С [Аз]²

Ш

ТӘКИ КӨРҮШ ОЛСУН

Шаһин редаксияја кәлмишди. «Әдәбијјат вә инчә-сәнәт» гәзети Әфғаныстанла бағлы мүсаһибә һазырла-йырды. Мүсаһибәнин фәал иштиракчыларындан бири дә Шаһин иди. Сәһбәт әснасында билдим ки, јахынларда биз онун «Јенә көрүшәрик...» адлы китабы илә көрүшә-чәјик. Мән башга охучулары үстәләмәји, һәмин ше'р-ләр китабы илә даһа тез көрүшмәји гәрара алдым. Ша-һиндән әлјазмасыны хаһиш етдим. Кәтирди. Вараглама-ға башладым. Илк сәһифә, илк ше'р:

Кәлмишәм чаһана имтаһан үчүн,
Имтаһан верирәм ачыг-ашикар.
Мәним һәр дәгигә, һәр саат, һәр күн
Өмүр-мүәллимә имтаһаным вар.

Шаһин өмрүнүн орта јашындадыр. Орта мәктәб, али мәктәб, аспирантура илләри илә јанашы гүрбәтдә ке-чирдији илләр дә онун јаддашында јашајыр. Тез-тез јаддашынын көврәк сәһифәләрини вараглајыр, хатирә-ләр ше'рә дөнүр:

Инсанлар чүрбәчүр: гәм, дәрд едән вар,
Сәни мин бир дәрдә һәмдәрд едән вар,
Мәрди гова-гова намәрд едән вар,
Еј киди дүнја...

Гүрбәт мөвзусу... Даһи Низамидән башламыш бу кү-нә гәдәр јүзләрлә шаиримиз бу мөвзу үзәриндә ишлә-миш, өмүрләринин гүрбәтдә кечән илләрини хатырла-

мыш, гүрбәт, ничран ше'рләри јазмышдыр. Шаһин дә елә. Оун «Әфғаныстан фәғаны» силсиләсиндән бир нечә ше'ри вар. Һәмин ше'рләр әсасән Әфғаныстанын бу күнү һаггындадыр.

Кечә јухумуза күллә атылды,
Ширин јухулары јараладылар.
Көрән, нечә өмрә зәһәр гатылды?
Көрән, нечә һәјат олду тармар?

Шаһин Әфғаныстандан тәзәчә гајытмышдыр. Асијанын гәлбиндә јерләшән бу гәдим әфсанәләр вә дағлар дијарында онун өмрүнүн дүз он үч или кечмишдир. Шаһин бу мүддәт әрзиндә онларла әфған әдибинин поэзија вә нәср нүмунәләрини дәри [фарс] дилиндән ана дилимизә чевириб, Бақыда нәшр етдирмәклә јанашы, нечә-нечә Азәрбајчан шаир вә насиринин әсәрләрини дә Кабулда чап етдирмиш, хејрхәһ иш көрмүшдүр. Шаһин гүрбәтдә чох галмышдыр, лакин вәтән һәмишә онун хәјалында чапланмыш, ону өзүнә сары чәкмишдир. Шаһин дејәндә ки:

Вәтәндә гојмушуг үрәјимизи,
Вәтән мүгәддәсдир, вәтән әзиздир.
Вәтәндән ајырды вәзифә бизи,
Вәтәнә бағлылыг вәзифәмиздир! —

онун вәтәнә бағлылыгы там шәкилдә тәчәссүм олунур. «Јенә көрүшәрик...» китабында мүәллифин гәзәл, гошма, бајаты вә нәғмәләри дә верилмишдир. Шаһинин гәзәлләри әввәлләр дә чап олунмушдур. Бу китабдакы гәзәлләрдә дә гүрбәтин ағрысы, ничран вә вүсал мөвзусу әсас јер тутур:

Дүшмүшәм мән нечә мүддәтди фәрагдан-фәраға,
Бахырам јурдума һәсрәтлә гырагдан-гыраға.

Шаһин ихтисасча шәргшүнасдыр. Зәнкин Шәрг поэзијасына, онун мүхтәлиф жанрларына јахшы бәләд олмасы бу китабда өзүнү ачыг шәкилдә нәзәрә чарпдырыр. Оун бајатылары Азәрбајчан халг јарадычылығынын зәнкинләшмәсинә доғру атылан поетик аддымлардан-дыр:

Әзизинәм, Кәнчә јох,
Һеч бәлә ишкәнчә јох.
Еј Низами Кәнчәви,
Низами вар, Кәнчә јох.

Јад ишкәнчәләнәјди,
Әлләр пәнчәләнәјди.
Шәки Шәки олубдур,
Кәнчә Кәнчәләнәјди.

Әзизим, гарабағлы,
Үрәјим һара бағлы?
Һәр ким кимә бағлыса
Бу Шаһин јара бағлы.

«Јенә көрүшәрик...» китабынын әлјазмасыны охујуб гуртардым. Шаһин, јенә көрүшәрик!

(НӘРИМАН ҺӘСӘНЗАДӘ)

ЖАРАЛЫ ЈУХУЛАР

ИМТАҲАН

Кәлмишәм чаһана имтаһан үчүн,
Имтаһан верирәм ачыг-ашикар.
Мәним һәр дәгигә, һәр саат, һәр күн
Өмүр мүәллимә имтаһаным вар.

ШАИР

Низами данышыр, Сабир данышыр
Бизә мирас галан, верәсә галан
Варагларыҗла.
Өләндән сонра да шаир данышыр
Ше'рини охуҗан охучуларын
Додагларыҗла.

ДҮНЈА ИЛӘ СӨҲБӘТ

Ишыглы күндүзсән, нурлу кечәсән,
Еҗ киди дүнја.
Биз һәлә јахшыҗыг, өзүн нечәсән,
Еҗ киди дүнја?

Инсанлар чүрбәчүр: гәм, дәрд едән вар...
Сәни мин бир дәрдә һәмдәрд едән вар...
Мәрди гова-гова намәрд едән вар,
Еҗ киди дүнја.

Јердә нечә дин дә, дөвләт дә вардыр,
«О дүнја» һаггында сөһбәт дә вардыр,
Һәтта чәһәннәм дә, чәннәт дә вардыр,
Еҗ киди дүнја.

Нифрәтимиз дә вар, ешгимиз дә вар,
Нә арзу еләсә үрәк биздә вар,
Күлләримиз дә вар, күлләмиз дә вар,
Еҗ киди дүнја.

Ракет дүзәлдирик, бомба алырыг...
Һеҗран еләҗирик, һеҗран галырыг...
Шәһәр дағыдырыг, шәһәр салырыг,
Еҗ киди дүнја.

Сүзүлдү сәма да, үзүлдү көҗ дә—
Азон дәлиҗи дә ачылды көҗдә.
Һаггын вар, сән бизи данла да, сөҗ дә,
Еҗ киди дүнја.

Бәсләрсән обаны, ели гоҗнунда...
Инсан вар мөһтачдыр, эли гоҗнунда...
Дири үстүндәдир, өлү гоҗнунда,
Еҗ киди дүнја.

Биз варына шәрик елә бир учдан,
Рузуну бөләрик елә бир учдан,
Кәләрик, кедәрик елә бир учдан,
Еј киди дүнја!..
Еј киди дүнја!..

КӘЛ ЈЕНӘ КӨРҮШӘК

Телефон сөһбәти бездириб мәни,
Күлүм, кәл көрүшәк јенә сәнинлә.
Јахындан-јахына ешидим сәни,
Јахындан-јахына сән мәни динлә.

Ахы нечә вахтдыр биз аралыјыг,
Ахы нә мүддәтдир сарыб бизи гәм.
Әлимдә телефон дәстәјини јох,
Мән сәнин әлини тутмаг истәрәм.

Салма гәриблијә сән истәјими,
Истәрәм көзүнү көзүмлә көрүм.
Сөзүнү чатдырыр телефон сими,
Кәл јетиш, сөзүнү көзүмлә көрүм.

Ај күндән аралы, аралы биз дә,
Һичран гылынч чалыр, јаралы биз дә,
Чохдан гошалашмыр изләримиз дә,
Кәл, сәнин изини көзүмлә көрүм.

Фәраг һүчүм чәкир кәнардан мәнә,
Тәнһалыг сөз ачыр губардан мәнә.
Нечә шәклин бахыр дивардан мәнә,
Истәрәм өзүнү көзүмлә көрүм.

Јубанма, «кәлирәм» хәбәрини вер,
Гурбан кәсәчәјәм сән кәлән кими.

Кәл мәнә өзүнүн кәдәрини вер,
Мәнсә верим сәнә һәр севинчими.

КӘДӘРЛИ ЧАҒЫМДА ЈАЗДЫҒЫМ ШЕ'Р

Узун ола билмәз өмрү јананын —
Јадын да кәдәри мәни јандырыр.
Өчәл мәнә дејир: «Һәр јанан анын
Јанына јолуму ишыгландырыр».

Гајәм — өмүр боју ишыг јандырым!
Мәрамым да будур, әгидәм дә бу!
Ејби јох, лап јаныб ишыгландырым
Һәтта өчәлин дә кәлдији јолу.

Һәјатдан вахтында көч едәм кәрәк,
Әзијјәт доғмасын әзијјәтимдән.
Мәним гочалығым көз ачанадәк
Јахшы ки, көзүмү јумачағам мән.

Кәнар ет синәдән синә дағыны,
Мәнә илһам верән сәнсэн, еј сәнәм.
Мән сәнин, мән сәнин гочалмағыны
Јахшы ки, јахшы ки, көрмәјәчәјәм.

Инди һүснүндәки тәрәвәтә бах,
Сонра чичәк кими сән солачагсан.
Үзүнүн дәриси чин-чин олачаг,
Јахшы ки, сән мәнсиз гочалачагсан.

Бир күн әјиләчәк сәнин гамәтин,
Күлүм, чәкиләрми белә дағ асан?
Буна таблајардым, дөзәрдим чәтин,
Јахшы ки, сән мәнсиз гочалачагсан.

Сачын агарачаг күнеј гарытэк,
Гары дејечеклэр сэнэ бир заман.
Мэн буна дөзмөздим, инан, еј мөлөк,
Јахшы ки, сэн мәнсиз гочалачагсан.

Нэ мэни бэдбин сај, нэ мэни гына,
Табындан алырам табымы, инан.
Гэлбим табламазды табсызлыгына,
Јахшы ки, сэн мәнсиз гочалачагсан,
Јахшы ки, сэн мәнсиз гочалачагсан!

СУАЛЛАР

Кэндирсиз асылыб јер көјдөн нечэ?
Лөкэ ај үзүнэ нэдэн дүшүбдүр?
Нэ тәһәр чеврилир күндүзэ кечэ?
Сирри бу сирләрин сирсизләшибдир.
Һәмишә гырыбмы бәшәри бәшәр?
Чаһанда архајын бир ан олубму?
Мејмундан дөнүбдүр инсан дејирләр,
Бәс мејмуна дөнән инсан олубму?
Көрәсэн, хәбислик јараныб нечэ?
Пахыллыг нэ заман гэлбә дүшүбдүр?
Илк һәрб јери салыб нэ вахт тәшвишә?
Торпага һачан илк гәлшә дүшүбдүр?
Көрәсэн, илк әҗар һачан доғулуб?
Саф ешги бүрүјүб нэ вахт думан, чән?
Гәдим дөврләрде шаир чох олуб,
Бәс, тәнгидчи нечә, олубму көрән?
Суаллар фикрими јүз јерә чәкир,
Суаллар һәјатын өзү һагдадыр.

Тәбиәтде инсан, инсанда фикир,
Фикирде суаллар јаранмагдадыр.

КӨЛКӘ

Шаһанә: «Тез кәл, сэн мәнә лазымсан...»

Үлвијјә: «Тез кәл, дарыхмышам сәнсиз...»

/Гызларымын мәктубларындан/

Мәним баларым чәкир интизар,
Мәним гоша гызым мәнә мүнтәзир...
Һарада олсаныз, әзиз балалар,
Билин, ардынызча бир көлкә кәзир.

О мәнәм, сизләјәм олсам һајанда,
О мәним көлкәмдир, сизә көмәкдир.
О көлкә ән ағыр, ән чәтин анда
Сизин һајыныза һај верәчәкдир.

Гәлбиниз фәрагдан губар тутубдур,
Мән дә дарыхмышам сизинчүн јаман.
Көлкәм үстүнүздә гәрар тутубдур,
Көлкәм изләмәдә сизләри һәр ан.

Ешгин чазибәси бәллидир мәнә,
Билирәм, нэ вахтса, нэ заманса сиз
Бахмајыб көлкәнин изләмәјинә
Көчәри гуш кими көчәчәксиниз.

Тәки хошбәхт олун, һеј шән олун, шән,
«Јахшы јол» дејечәк сизә о көлкә.
Әскик олмајачаг башыныз үстдән,
Уғур диләјечәк сизә о көлкә.

Ајрылыг күнләри даһа азалыр,
Тезликлә кәләрәм, еләмәјин гәм.
Јаныңызда јохам, кәлкәм ки галыр,
Һарада олсаныз, һараја кетсәм.

Кәлкә кәрә биләр, ешидә биләр,
Һајлајын кәлкәни, сәсләјин мәни.
Билин ки, тәк өлүм јох едә биләр
Сизин үстүнүздән һәммин кәлкәни.

МӘН

Ким таныја биләр мәни, мән кими?
Һәрә мүхтәлиф чүр танымагдадыр.
Беләсә, охујун тәзә ше'рими,
Бу сәтирләр елә өзүм һагдадыр.

Нә учуз һөрмәтә еһтијачым вар,
Нә дүнја малына тамаһым дүшәр.
Мин саваб ишимә әкәр сајсалар
Бәлкә дә, кичик бир күнаһым дүшәр.

Садәлик гәлбимин әзәл бәзәји,
Тәмкинли јашамаг сәадәт мәнә.
Нә зирвә кәрәјим, нә дағ әтәји,
Ортанчыл бир мәгам кифајәт мәнә.

Гаршыма кәзәллик туш кәлән анда
Кәлир кәзләримә чаһан бојда нур.
Бир кәзәл гыз илә гаршылашанда
Кәзучу да олса бахмасам олмур.

Гәмли бир сәһнәни сәјр едән кими
Даһа гәмли дүјгү кечир синәмдән.

Унудуб о саат јеткинлијими
Ағлаған ушагтәк кәврәлирәм мән.

Лајигсиз бир надан уғура чата
Бүрүјүр гәлбими гәзәб, кин о дәм.
Һәр мә'налы өмрә, кәзәл һәјата
Пахыллыг етмирәм, гибтә едирәм.

Вәзифә! Өмрүмдә севмәдим ону,
Олмадым гурбаны шөһрәтин, шанын.
Дәбә минибсә дә футбол ојуну
Мән азаркешијәм поезијанын.

Чичәк балаларын, күл көрпәләрин
Мәндә һәмишәлик вар мәһәббәти.
Јерләшир гәлбимдә дәриндән дәрин
Вәтән мәһәббәти, јар мәһәббәти.

КЕДИРӘМ СҮБҺӘ ТӘРӘФ

Гарадыр бурда кечә, лап гарадыр,
Кед рәм сүбһә тәрәф.
Јарымын зүлфү кими гапгарадыр,
Кедирәм сүбһә тәрәф.

Мәни илһам тәзәдән тәрк едәчәк!
Көрүрәм бағда нә күл вар, нә чичәк.
Кеч , хошдур ки, бир аздан битәчәк,
Кедирәм сүбһә тәрәф.

Мәни јормуш бу гаранлыг, бу фәраг,
Никбинәм амма, јанар күн — о чыраг.
Кечәнин мән әтәјиндән туараг
Кедирәм сүбһә тәрәф,
Кедирәм сүбһә тәрәф.

ГАРА

Мән гараны сеvirәм —
«Тел»дән эввэл кэлэндә.
Мән гараны сеvмирәм —
«Күн»дән эввэл кэлэндә,
«Jел»дән эввэл кэлэндә.

Мән араны сеvirәм —
«Бағ»дан эввэл кэлэндә,
«Дағ»дан эввэл кэлэндә.
Мән гараны сеvмирәм
«Ағ»дан эввэл кэлэндә.

Сеvкилим јада дүшдү
Һәмин ләһзә, һәмин дәм,
Бир дә онун сеvдији
Һезин «Гаракилә»си.
Мән гараны сеvirәм —
Сачларынын рәнкидир,
Көзләринин киләси.

ИКИ ШАИР ИЛӘ МӘКТУБЛАШЫРДЫМ

Бу кечә бир јуху көрдүм. Јухуда
ики гәбир көрдүм. Ики гәбирдә ики
шаир көрдүм...
Әмиргулу Вүс'әт вә Мағбет Сәид
јухума кирмишди...

Әфган дијарына мәктуб көндәрән
Ики шаир варды, сакит, сәмими.

Онлардан сөз-сорағ көзләјәрәк мән
Јашардым мәктубдан мәктуба кими.

Мәндән чох аралы, мәним елимдә
Һезин бир һәјата гапылыб һәрә
Гәзәл јазардылар тәмиз дилимдә,
Гошма гошардылар назәнинләрә.

Вахты кечирмирди һеч бири һәдәр,
Ики шам јанарды кечәјары да.
Онлар көзә аз-аз көрүнәрдиләр,
Аз чап олунарды јазылары да.

Чох мәктуб кәләрди адыма һәр күн,
Достлар да јазарды, јар да јазарды.
Амма, ше'рсевән бир адам үчүн
О ики мәктубун мин зөвгү варды.

Әчәл тез јетишди, јетмәди јардым,
Һеј јада дүшәндә дүшүр көз јашым.
Ики шаир илә мәктублашардым,
Бири достум иди, бири гардашым.

«ЭФГАНЫСТАН ФЭҒАНЫ» СИЛСИЛЭСИНДЭН

1. ДАНЫШ, БАЛА, ДАНЫШ...

1988-чи илин мај ајынын 9-да ахшам саат 18-дә әксингилаби гүввөләр тәрәфиндән Кабул шәһәринә 17 ракет атылды. Нәтичәдә онларла адам һәлак олду, жараланды. Ракетин дүшдүҗү бир евдә јашајан 10 нәфәрлик аиләнин чәми бирчә үзвү тәсадүфән сағ галды. Һадисәдән 3 күн кеч-мәсинә ахм јараг һәмин оғлан нә јејир, нә данышыр...

Кет-кедә ачылар дили ушағын,
Сәнин дилин исә гыфылланмада.
Дәһшәтдән гуруду дилин, додағын,
Батырды сәсини о мүдһиш сәда.

Бир еви бир анда виран етдиләр,
Касыбын аһытәк учалды түстү.
Евә адам кирәр, дост-таныш кирәр,
Евә ракет кирди о ахшамүстү.

Алды үстүнүзү бәла бир анда,
Сәнинч јоха чыхды, кәдәр вар олду.
Бөјүк бир аилә кез гырпымында
Ғана гәлтап олду, тармар олду.

Бөјүк бир аилә сусду әбәди,
Сән исә, а бала, сусурсан һәдәр.
Аләмә чар елә бу фәлакәти.
Дин, даныш, сәсинә сәс верәр елләр.

Сәсин гырылмасын сәһныг неј тәки,
Даныш, гој сәсинлә фитнә, шәр суссун.
Даныш, бала, даныш, елә даныш ки
Ракетләр лал олсун, күлләләр суссун.

2. КӘСИК БАШЫН РАКЕТ ГӘЛПӘСИНӘ ДЕДИКЛӘРИ

Бир ракетдән гопан кичик гәлпәсән,
Сәндә мин хәнчәрин кәсәри вармыш.
Бәдәндән ајрылан кәсик башам мән,
Башын мин гәзавү гәдәри вармыш.

Бу ан һарда идим, һараја дүшдүм?!
Даһа бәдәндә јох, јердә мәскәним.
Мән сәнин зәрбиндән бәлаја дүшдүм,
Сән исә бојандын ганыма мәним.

Мәнә сәсләр чатыр бу ләһзә, бу дәм...
Ајыр д еләјирәм вај сәсини мән.
Мәнә елә кәлир ешитмәкдәјәм
Анамын, атамн наләсини мән.

Өлмәк вахтыммыдыр мәним һеч инди?
Бир зәрбән бир чаны икијә бөлдү.
Мәнә елә кәлир анам кечинди,
Мәнә елә кәлир атам да өлдү.

Дәһшәтдән гурутдун гардаш-бачымы,
Әлин гурујајды, ај ракет атан.
Дујмадын јашамаг еһтијачымы,
Мәкәр үстүнмүдүр өлүм һәјатдан?

Ғәфилдән туш кәлди бу бәла мәнә,
Бу әчәл тәлејин зәрбәси олду.

Нөвазиш јеринә, сығал јеринә
Нәсибим бир ракет гәлпәси олду.

Ракет гәлпәләнди бир даша дәјиб,
Гәлпә бир тәрәфдә даш бир тәрәфдә.
Гәлпә, хәчил олдун бир баша дәјиб,
Бәдән бир тәрәфдә, баш бир тәрәфдә.

Биз чандан, чисмдән араланмышыг,
Нә мән күнаһкарам, нә сән күнаһкар.
Бизим икимиз дә јараланмышыг,
Сәнин дә, мәним дә бир дәрдимиз вар.

Нејнәк, гој гара јер мәнзилим олсун,
Бәлкә нифрин јаға, ар ола һәрбә.
Каш мәним өлүмүм сон өлүм олсун,
Каш сән дә оласан сонунчу гәлпә!

3. ЈАРАЛЫ ЈУХУЛАР

Кечә јухумуза күллә атылды,
Шириң јухулары јараладылар.
Көрән, нечә өмрә зәһәр гатылды?
Көрән нечә һәјат олду тармар?

Атышма башлады дүз кечә јары,
Атәш давам етди сәһәрә гәдәр.
Түфәнктәк ачылды һычгырыглары
Күллә сәсәриндән горхду көрпәләр.

Биз дә гапамадыг көзләримизи,
Гырмадыг кирпик дә кечәдән бәри.
Каш көрпә сәсләри ајылда бизи,
Бизи ојатмаја күллә сәсләри.

ГҮРБӘТДӘ

«Горбәт че сохән, че дастанәст?
Һәр ча ке хоши, вәтән һәмәнәст*
Бир фарс ше'риндән

Јабанчы бир дејим, алчаг бир фикир:
«Һарада хошсанса ора вәтәндир».

Бүрүјүб дүнјаны сәмави көјләр,
Онларың бириси мәним көјүмдүр.
Өзүмү нискилсиз биләрдим, әкәр
Көјүмүн алтында битсәјди өмүр.

Нечәнчи баһардыр мән гүрбәтдәјәм,
Вәтән һәсрәтиндән кәлмишәм зара.
Үрәкдән пәрәстиш едирәм бу дәм
Вәтәндә чалышан вәтәндашлары.

Јурдум јарашыгдыр, ел-обам ишыг,
Јар Вәтәнтәк шириң, Вәтән јар кими
Вәтәндән аралы көврәк олмушуг
Анадан аралы балалар кими.

Вәтәндә гојмушуг үрәјимизи,
Вәтән мүгәддәсдир, Вәтән әзиздир.
Вәтәндән ајырды вәзифә бизи,
Вәтәнә бағлылыг вәзифәмиздир!

* Гүрбәт нә кәлам, нә дастандыр?
Хошсан һарада вәтән һамандыр.

СИЗ ДЭ ЈАНЫН

Мән чаванлыгда «Кәрәм јанды» дедим,
«Јашады, амма аловланды» дедим,
Дүшүб ешг атәшинә мән дәхи јанмаг диләдим.
Көзләрим бир көзәлин көзләринә тушланды,
Гоча дүнјада чаван бир шәхсин
Пак мәнәббәт нағылы башланды.
Дедим: «Еј дилбәр, әсил севкидән әлбәт һалыјам»,
Дедим: «Ешгинлә сәнин јанмалыјам».
«Һүнәрин варса»,— деди,
«Сөзләриндә кәсәрин варса»,— деди
«Бујуруб гаршы дајан атәшимә,
Атәшәм, кәл бәри, јан атәшимә!»
Горхмадан мән она јөн тутдум һәмән, јолландым,
Јандым!
Нә көзәл јанмаг бу!
Нә хош одланмаг бу!
Горхмајын, ашигләр,
Јашамаг — јанмагдыр!
Јашамаг — ешг одуна гәрг олуб одланмагдыр.
Горхмајын, сиз дә јанын.
Ја бу јолдан чәкилин,
Ја бу јолда дајанын!

«УЛДУЗ МУҢАРИБӘСИ»

«Јанар гәлбимиздир улдуз» дејибләр,
Улдуза мејлини салыблар дәрин.
Улдузу о гәдәр сејр еләјибләр
Улдузу барышыб севишәнләрин.

Күндүз асиманы күнәшә вериб
Улдуз сирдаш олуб кечә шаирә.

Сонсуз каинатдан салам көндәриб
Сонсуз тәб бәхш едиб нечә шаирә.

Улдуза көчәчәк инди чәнкимиз,
Улдузлар гәними олачаг јерин.
Кәлин инчитмәјәк севәнләри биз,
Хәтринә дәјмәјәк биз шаирләрин.

Севиләк, севинәк, олаг бәхтијар,
Кәлин јох еләјәк гәзәби, кини.
Бизим улдузларла нә ишимиз вар?
Чәкә билмирик һеч јерин дәрдини.

ЗӘНЧИР

Зәнчир инсанлара гәдимдән бәри
Кәдәр сорағыдыр, гәм сорағыдыр.
Зәнчир мәнбусларын өлүм кәмәри,
Зәнчир нәфәс кәсән «бојунбағы»дыр.

Зәнчир зилләтијлә чох һәјат сөнүб,
Инсанлар зәнчири фәлакәт саныб.
Салыныб ајаға гандала дөнүб,
Сарылыб биләјә бухов адланыб.

Ешитсин өлкәләр, билсин адамлар
Бу чылғын көнлүмүн нәдир арзусу:
Мөһкәм бир зәнчирә бәрк үмидим вар,
Мәни чулғајыбдыр зәнчир арзусу.

Бир зәнчир истәји гәлбимә долуб,
Амма гој дәјишсин мүдһиш хисләти.
Мәнбәсләри јыхан бир аләт олуб
Зәнчир севиндирсин бәшәријјәти.

Зэнчир истәјирәм, елә зэнчир ки
Чәкилсин дүнјанын һәр бир јеринә,
Бүтүн өлкәләри, бүтүн елләри
Бирләшдирә билсин бири-биринә.

ӘКӘР БЕЛӘ КЕТСӘ...

Сәманын бағрыны мәрми дағыдыр,
Торпағын ағушу дәр-әләм чәкир.
Елә өвләды вар санки јағыдыр,
Дүнја гәм чәкир.

Әкәр белә кетсә, сәбри даралыб
Бир күн дајана чаг јерин кәрдиши.
Даһа аллаһа јох, инсана галыб
Дүнјанын иши.

Торпағын өзүндән күч алан инсан
Торпағы тармар, виран еләјир.
Тонларла силаһын ағырлығындан
Дүнја инләјир.

Бир јанда ган ағлар минләрлә көнүл,
Бир јанын севинчи әршә учалыб.
Бир әлдә күллә вар, башга әлдә күл,
Дүнја мат галыб.

Фәлакәт, мүсибәт, гырғын, ган-гада...
Нә гәдәр хош диләк күл кими солуб.
Дүнја сүлһ истәјир бүтүн дүнјада,
Дүнја јорулуб,
Дүнја јорулуб.

АЈАГ ҮСТДӘ

Күнләримин чохуну мән
кечирмишәм

ајаг үстдә.

Һеч тәсәввүр еләмәздим
нечә-нечә мәсафәни
кечәрмишәм

ајаг үстдә.

Јазанда да кәзән мәнәм,
Ајагларым

нә гәдәр ки, кәзир јери —

Јерөлчәнәм.

Миннәтдарам ајағыма,
Горхутмајыр јахын мәни,

узаг мәни.

Дурғунлугдан, әталәтдән
узаг едир ајаг мәни.

Истәмирәм сүкунәтдә
күнүм өтә.

Күнләримин чохуну мән
Кечирмишәм

ајаг үстдә.

Лап өлүмүн өнүндә дә

Диз чөкмәрәм һәләм-һәләм.

Өләндә дә кәрәк өләм

Ајаг үстдә!

ДҮНЈА ВӘ СӘН

Өмүр сәилә кечә һәр күндүз-кечә,
Гој севки нуруна һәјат бојана.
Дејән көзәл дејиб бу фикри нечә:
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Үрәжә гонмасын һәсрәтин сәнин,
Кәлмәсин фәрагдан көнүл фәғана.
Көр нечә үстүндүр гижмәтин сәнин
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Севмәкдә өрнәјәм чох ашигә мән,
О кимдир өнүмдә кәлиб дајана?
Сөјләдим илк дәфә сәни көрәркән:
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Кизли бир сөзүм вар, јана чәкиләк,
Күлүм, јајылмасын о сөз бир јана.
Гој неч ким билмәсин, икимиз биләк:
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Илһама кәлмишәм бу гаш, бу көздән,
Ше'ри дә, өмрү дә салдын саһмана.
Күсмәсин башга гыз-кәлин бу сөздән:
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Сәниндир ән исти сөзләр синәдә,
Демәсәм, горхурам көнүл одлана.
Сеvirәм дүнјаны, анч г јенә дә
«Дүнја бир јанадыр, сәнсә бир јана».

Нәсими доғрудан олубдур бабам —
Мән дә сығышмырам ахы чаһана.
Сәни јер чәзбиндән чыхарачағам,
«Дүнја бир јанадыр сәнсә бир јана».

БИР ЈЕРДӘЈИК

Аралыгда нечә дағ вар,
нечә дәрә,
нечә дәниз...

Амма јенә бир јердәјик.
Ајры-ајры өлкәләрдә,
Башга-башга шәһәрләрдә олсаг да биз
Инан мәнә, бир јердәјик.
Әкәр фикрә далырыгса —
Мән сән һагда,
Сән мән һагда — бир јердәјик.
Ајры-ајры сәма алтда
Чисмән ајры јашасаг да бир јердәјик.
Мүв гтәти чәкибсә дә
Арамыза сәрһәд пәрдә —
бир јердәјик.
Мәканымыз инди бизим ики јердә
Өзүмүзсә бир јердәјик.
Бир јердәјик!

ИТКИ

Бизимки тутмады нәсә, ај әнәм,
Вүсал јетишмәмиш јетишди фәраг.
Даһа олан олду, һејфсиләнмирәм,
Мән сәни ити дим кимсә тапачаг.

Чох шеји итирдим, амма неч кимә
Демәдим, тапмаға етмәдим мараг.
Мәнә инанын ки, иткиләримә
Гәти һејфим кәлмир, имсә тапачаг.

Мән өмүр итирдим, мән күн итирдим,
Буна һејфим кәлир, тәк буна анчаг.
Ахы итмиш өмрү ким тапачаг, ким?
Кимсә тапмајачаг!.. Бәлкә тапачаг?!!

ВИДА

Анам Күлчәннәтин хатирәсинә

Аҗрылыг көлкәси гонду үзүнә,
Аҗырды бизләри бир-биримиздән.
Аз да көмәјимиз јетмәди сәнә,
Азарын гүввәси чох имиш биздән.

Сон бахыш...сон сејр ушагларыны...
Сон нәзәр виданын әввәли олду.
Сон дәфә тәрпәтдин додагларыны...
Сон нәфәс...һәјата нөгтә гојулду.

Јохлуғун дүз олду, варлығын јалан,
Јаман үстәләди өлүм һәјаты.
Сәнә «көзләрини ач» дејән балаң
Сәнин көзләрини өзү гапады.

АНАМЫ ЈУ УДА КӨРДҮМ БУ КЕЧӨ

Анам мәнә деди: «Нечәсән ғул?
Нә вахтдыр көрмүрәм, көрмүрәм сизи.
Даһа сәсләмәрәм сизи мән, оғул,
Евдәсә көзләрдим кәлишинизи.

Дејәрдим очаға, обаја кәлин,
Јарашыг бәхш един күзәраныма.
Бир илдир демирәм Губаја кәлин,
Даһа чағырмарам сизи јаныма.

Сизи сәсләмәрәм даһа, балалар,
Јолунуз һәмишә һамар, дүз олсун.
Мән сизи чағырсам гәбрим од тутар,
Көнүл истәјинчә өмрүңүз олсун.

Бир илдир көрмәјир дириләр мәни,
Бир илдир мән сиздән кәнар олмушам.
Даһа сәсләмәјир хејир, шәр мәни.
Мән сон јатағымда јатар олмушам.

Мән јохам, адыңыз амма дилимдә,
Јохам, дүшүрсүңүз амма сиз јада.
Кәдәр дә јашајыр сон мәнзилимдә,
Фәраг да јашајыр, көз јашлары да!»

СЕВКИ ГОЧАЛМЫР

Бир јана кедәндә мәнсиз сән, нә сирр,
Вүсал арзусу һеј сарыр гәлбими.
Сәни көрмәк үчүн үрәк тәләсир
Чаван чағларында олдуғу кими.

Көзләрим дикилир јолуна мәним,
Кәлирсән, һәсрәтлә бахырам сәнә.
Ичәри кирирсән, мәним әзизим,
Санырам о үркәк кәлинсән јенә.

Һәјатда о гәдәр сынанмышам ки!..
Сәдагәт сынаг-зад вечинә алмыр.
Көрүб севкимизи инанмышам ки,
Инсан гочалса да севки гочалмыр.

ТОҖ КҮНҮ

Ачырсан гапымы нэзакэт илә,
Жирирсэн ичәри сән үркәк-үркәк.
Верирсэн элини мәнәббәт илә,
Сән дә севинчәксән, мән дә севинчәк.

Бу күндән жанымда јува гурмусан,
Јарашыг вермисән күзәрәныма.
Мүбарәк кәлмисән, хош бујурмусан,
Сәфа кәтирмисән ханыманыма.

Сәнсизлик вар иди бир көз евимдә,
Гулаг тутулурду... нә сәс, нә сәда...
Сән өз евиндәјдин, мән өз евимдә,
Дурурду ајрылыг сәдди арада.

Кәлмисән евимә о сәдди кечиб,
Чәкинмә, бәри дур, ирәли дајан.
Сән гајда-ганунла сәрһәди кечиб
Мәним дөвләтимә дахил олмусан.

Тәван галмамышды гәтијјәтимдә,
Гүдрәтим бу күндән әршә јөнәлди.
Мәним бир нәфәрлик сәлтәнәтимдә
Мәләкә јох иди, мәләкә кәлди.

ТӘӘЧЧҮБ

«Фәлсәфә тәәччүбдән башланды»

Әрәсту

Тәәччүб доғурур һәмишә мараг,
Мәәттәл галмышам нә вахтдыр буна:

Көрәсән нә үчүн һејванлашараг
Инсанлар башлајыр инсан овуна?

Силаһла, гырғынла долу тәбиәт,
Јерин мәнвәрини нечин титрәдәк?
Доғма анамыздыр улу тәбиәт,
Нә үчүн биз она өкәјлик едәк?

Адам вар нәсиби севинчдир анчаг,
Адам вар гәлбинә јүз бәла таныш.
Нә үчүн јарашыг, ағыл, ганачаг
Һамыја бәрабәр нәсиб олмамыш?

Сәндә бу нә сурәт, гаш-көз, еј сәнәм?
Көзәллик өнүндә сәбр даралыб.
Сәнә тәәччүбсүз баха билмирәм,
Тәәччүбдән ағзым ачылы галыб...

* *
*

Сәни јола салдым ахшам үстү мән,
Бошалтдым бу бојда шәһәри санки.
Чумду гошун-гошун үстүмә бирдән
Аләмин гүссәси, кәдәри санки.

Гапгара пәрдәјә шәһәр бүрүндү,
Нискиллә таланды үрәјим нечә!..
Нә улдуз көрүндү, нә ај көрүндү,
Нә јаман узанды кечә бу кечә!..

Башлады һичран өз јаманлығына,
Белә санмаз идим мән ајрылығы.
Бүрүнүб кечәнин гаранлығына
Мәндән кизләдибдир өзүнү јуху.

АҖРЫЛЫГ

Нә вахтдыр гапымы ачмыр әлләрин,
Сәни әкс еләмир күзкү отагда.
Солухуб дибчәкдә о тәр күлләрин,
Гәләмим һеј языр аҗрылыг һагда.

Гәләм јенә языр, гәләмә нә вар?..
Үрәк јенә едир фәған: аҗрылыг.
Јенә арамыза дүшүб интизар,
Шәһријар демишкән «Аман, аҗрылыг».

Бу һал ахы нечә ше'рә дөнмәсин?
Кетмир гулағымдан јарымын сәси.
Вүсал — ики чанын бирә дөнмәси,
Аҗрылыг — бир чанын икиләшмәси,

«Бир күндүр сәни мән көрә билмирәм
Бары, а инсафсыз, мәктубун һаны?»
Гәләмим кәзишә ара верән дәм
Нәзәрим һәсрәтлә кәзир сәманы.

Кәлир бир көјәрчин ганад чалараг...
Үмидлә бахырам мән көјәрчинә.
Санки һағылларда дејилән сајаг
Мәктуб кәтирәчәк көјәрчин мәнә.

ИМТИНА

Һеч дуја билмәдин мәним гәлбими,
Севмишдим рә'јада сәни санки мән.
Елә ки, ајылдым, бир рә'ја кими
Сәнин мәһәббәтин учду көзүмдән.

Сәнә чох мәтләби ачмаг истәрәм,
Гәлбимдә гајнајыр сөз буғум-буғум.
Сәнин кәмәндиндән гачмаг истәрәм,
Ачы сөзләрини бәсдир уддуғум.

Имтина едирәм нәвазишиндән,
Һәммин нәвазиши шеһдә тапарам.
Ешгиндән алдығым илһамыса мән
Шәбнәмдә тапарам, меһдә тапарам.

Бир даһа адымы кәтирмә дилә,
Чәтин ки, севкидән бир дә сөз ачаг.
Сачым даранмасын гој әлләринлә,
Күләкләр сачымы дараглајачаг.

Мәни чәһд еләмә данышдырмаға,
Сәсин јетишмәсин мәнә бүсбүтүн.
Үз тутуб кедәрәм мешәјә, баға
Гушларың сәсини ешитмәк үчүн.

Даһа тутушмарыг бир дә әл-әлә,
Әлими гој гәләм охшасын, нә гәм?
Бусән дә кәрәкмәз, мән иннән белә
Кедиб күл-чичәклә өпүшәчәјәм.

НАБРАН ЛӨВЬӘЛӘРИ

I

ИЛК БҖРАНЛЫГ

Машын шүтүјәрәк чыхды арадан,
Шәһәрин сәс-күјү узагда галды
Елә ки көрүндү фүсүнкар Набран
Көзүм багда галды, булагда галды.

Бир тәрәфдә дәннз, бир јанда мешә —
Бир тәрәфдә ајна, бир јанда сәнәм.
Торпаг аб-һавајла кәлиб сазишә
Дејир ки, көзәлләр көзәли мәнәм.

Бура гарыш-гарыш нәзәр еләјәк,
Бахмасаг көзәллик инчијә биләр.
Анчаг һәрдәнбир дә машаллаһ дејәк,
Јохса, көзәллијә көз дәјә биләр.

II

НАБРАН МЕШӘСИНДӘ

Тәбиәт бурада мин бүсәт гуруб,
Ағачын адама бәнзәјиши вар.
Ағачлар нечә дә јанашы дуруб...
Ағачлар нечә дә голбојундулар...

Бура бир мешәлик көзәллик ениб...
Чылпаг ағачлары бәзәсин дејә, —
Сәлигә-саһманла сәхавәтләниб
Сарманыб сармашыг нечә көвдәјә.

Чәһчәһлә будагдан-будаға гонур
Набран мешәсинин әлван гушлары
Бүтүн бахышларда севинч охунур:
Бу мешә һәмншә галајды бары.

III

НАБРАНДА ЈАҒЫШ

Јығылды булудлар көјүн үзүнә,
Илдырым курлады. Јағыш јағачаг.

Көзәлләр чимәчәк јағышда јенә,
Һәр тәрәф јујунуб көз охшајачаг.

Гој јағысын, бу јағыш шыдырғы олсун,
Олачаг сәмада гушлар да тәмиз.
Һачандыр су көрмүр, кәрәк јујулсун
Ајаглар алтдакы дашлар да тәмиз.

Гој јағысын, саһилдә, мешәдә, дүздә
Һава пак олачаг, сәрин дүшәчәк.
Сәма ајнасында — мави дәннздә
Дузлу су бир гәдәр ширинләшәчәк.

IV

ЛӘПӘЛӘР ВӘ САҺИЛ

Күләк галхан кими мави сулары
Ләпәләр әтрафа сәпәләр јенә.
Ләпәләр чан атыр саһилә сары,
Саһиллә чәнк едир ләпәләр јенә.

Набран дәннзи дә һејран еләјиб —
Мави су јаламаг истәјир ону.
Ләпәләр гајыдыр саһилә дәјиб...
Саһил ләпәләрин кәсир јолуну...

V

НАБРАН КӨЗӘЛЛӘРИ

Шаирләр мәдһ едиб көзәлләрдәки
Бахышы, дурушу, бухағы, халы...
Набран көзәлләри мараллар тәки!..
Набран көзәлләри сона тимсалы!..

Көзүм, бу гызлара жахшы ет нэзэр,
Эши, бу Набранда мөчүзэ вармыш —
Бу мешедэ кэзэн марала бэнзэр,
Бу дэниздэ үзэн сона олармыш!

АЛДАНМА КИ...

Элбэттэ, бөжүк сәһв еләйиб мән башыдашлы
Бир дэфэ «сәни севмәжирәм» сөйләмишәм мән,
Эфв ет, мәни эфв ет.
Сил көзләринин яшыны, еј көзлэри яшлы,
Барэндэ һәмин кәлмәни сәһвән демишәм мән,
Эфв ет, мәни эфв ет.

Бош сөздү һәмин сөз ки, демишдим мән эзэлдэ,
Һәр кәс ешидибсә галыб һејрәттэ, јаландыр.
Эфв ет, мәни эфв ет.
Устад Фүзули демәј бдирми гәзәлдә:
«Алданма ки, шаир сөзү элбәттэ јаландыр»
Эфв ет, мәни эфв ет,
Эфв ет, мәни эфв ет!

СЕВКИ ЈОЛУ

Гырмызы јол...

Сары јол...

Јашыл јол...

Дүшмә гырмызы јола,

Гырмызы шәһвәтдир о!

Нә ону ан,

нә она

ајар бас!

Сары јолса

сапсары

еһтирас!

Шәһвәтдир, еһтирасдыр

Гырмызы јол, сары јол.

Киши ол,

Гәдәм бас јашыл јола.

Јашыл јолун јамјашыл

Гучағына гәдәм бас.

Бу јол бәрәкәт дадыр,

Сәдагәт бу јолдадыр,

Мәлаһәт бу јолдадыр.

Биләк онун гәдрини.

Бу јол мәһәббәт илә,

Бу јол ешглә допдолу.

Амма, бир јол ачылып

Севәнләрин үзүнә

Севкинин јашыл јолу!

ГЫЗЛАРЫМЫН АНАСЫНА

Түстүләнмир очағымыз,

Күсүб кедир гонағымыз

күсәндә биз.

Дөнүр кечәјә күндүзүм,

Күнләрлә күлмәјир үзүм

күсәндә биз.

Вүсал дәриндән аһ чәкир,

Фәраг исә гаһ-гаһ чәкир

күсәндә биз.

3*

Гэм јолухур ики гыза —
Бизим ики гызымыза
күсәндә биз.

Күсмәк сәнә јарашмајыр
Илһам мәнлә барышмајыр
күсәндә биз.

ОЈАГ АДАМ

Јухум јенә гачыб мәним көзүмдән,
Јуху говушдурмур кирпичләrimi.
Сәни дүшүнүрәм, еј вәтәним, мән
Вәтәнпәрәст кими, вәтәндаш кими.

Јухум јенә гачыб мәним көзүмдән,
Јуху говушдурмур кирпичләrimi.
Сәни дүшүнүрәм, еј көзәлим, мән
Вәслә мөһтач кими, тамарзы кими.

Јухум јенә гачыб мәним көзүмдән,
Јуху говушдурмур кирпичләrimi.
Сәни дүшүнүрәм, еј гәзәлим, мән
Јени севинч кими, тәзә һәзз кими.

Јенә дүшүнүрәм бу кечә јары,
Јухум көзләримдән јенә гачагдыр.
Бир аздан кечәнин гара палтары
Сүбһүн әли илә чырылачагдыр.

КӘДӘРИМИ, СЕВИНЧИМИ БӨЛ ЈАРЫ

Јенә дә галмышам тәк,
Јенә дә сәнсизәм мән.

Евдә шаһлыг еләјир
Сүкут сәнин јеринә.
Араны һичран кәсиб
Тәкәббүрлә јенидән
Кәл она кәстәр онун
Мәгамы нә, јери нә.

Мәни анлајан, дујан
Тапылармы сән гәдәр?
Кәл шәрик ол кәдәрә,
Мүштәрәк ол севинчә.
Кәдәрин јарысыдыр
Јары бөлүнмүш кәдәр,
Севинчсә бөлүнәндә
Чохалыр ики дәфә.

ҮРӘЈИМ

Үрәјим гапыдыр тајбатај ачыг
Јахшы адамларын үзүнә амма.
Үрәјим бүллурдур, үрәјим ишыг,
Үрәјим бу сајаг көрүнә биләр
Тәмиз адамларын көзүнә амма.

Үрәјим мәш'әлдир, јаныр һәмишә
Садиг адамларын јолунда амма.
Үрәјим шүшәдир, ләкәсиз шүшә,
Үрәјим сәмадыр, булудсуз сәма.

Үрәјим мүчрүдүр
Ичәриси нур,
Онун ән худмани бир кушәсиндә
Ешгимин мирвари гашы горунур.

ХЭЗИНЭ

Бөжүк алман бәстәкары Шубертин
гәбри үстүндә «Бурада хэзинә дәфн
едилибдир» язылмышдыр.

Бөжүк бир һәгигәт, ачыг бир фикир:
«Бурада хэзинә дәфн едилибдир».

Ефирдә сәсләнир,

сәһнәдән кәлир

Һәмин хэзинәнин

күмүшү, зәри —

Бөжүк бәстәкарын нечә эсәри.

Күмүш сәсләнәрмиш,
зәр чалынармыш...

Кизли сахланмајан
хэзинә вармыш!..

ГОШМАЛАР

* *
*

Хэзанмы дујубдур тәбиәтимдә?
Тәбиәт дә дејир мәнә: гочалма!
Чохалар е'тираз шикајәтимдә,
Шикајәт дә дејир мәнә: гочалма!

Вердикчә чана чан өзү чанланан,
Сөймәз мәш'әл тәки алышыб јанан,
Инди нәсә дујуб пәришанланан
Мәһәббәт дә дејир мәнә: гочалма!

Вәтәнә бағлылыг, елә сәдагәт
Гәлбимә һәкк олан кәзәл бир адәт!
Гочалыг — зәрурәт, кәнчлик — сәадәт,
Сәадәт дә дејир мәнә: гочалма!

Бәхш едиб ешгини, ешгими алан,
Мејлини өмүрлүк мејлимә салан,
Көзүмүн өнүндө өзү гочалан
О афәт дә дејир мәнә: гочалма!

* *
*

Мәним сачларымда кәфән рәнки вар,
Оха бәнзәри јох гәддимин даһа.
Нә вахтдыр евимдә сүкут бәргәрар,
Илһам сөјләмәјир даныш, дин даһа.

Гәлбин оду варды, сөзүмүн нуру,
Атәшдән парлагды көзүмүн нуру,
Илләрә сәрф олду көзүмүн нуру,
Чохалды јаш даһа, артды сини даһа.

Һушум да бир анлыг мәни тәрк едир,
Көзәлә һејранлыг мәни тәрк едир,
Дејәсэн чаванлыг мәни тәрк едир,
Дејәсэн гочалдын, а Шаһин, даһа.

* *
*

Илдырым әл чалыр, күләк ојнајыр,
Нә гәдәр бу күләк ојнајачагдыр?
Инди ешг бағымда чисәк ојнајыр,
Баһарда күл-чичәк ојнајачагдыр.

Гәлбим тәлатүмлә, нискиллә долу,
Амма, әминәм ки, өтәркидир бу.

Бүсал јетишәндә көнүлдә арзу,
Үрәкдә мин диләк ојнајачагдыр.

Күнү көрәчәјәм думаны говуб,
Әһдә јетәчәјәм фәғаны говуб,
Шаһинлә никары һичраны говуб
Ики кәпәнәктәк ојнајачагдыр.

* *
*

Күнләримә «кетмә» дејиб,
Ајларыма «өтмә» дејиб,
Илләримә «итмә» дејиб
Алданырам дәнә-дәнә.

Әнкинлији едәрдим рам,
Һеј учардым арам-арам,
Даһа әршә шығымырам,
Фырланырам енә-енә.

Аһлы нәфәс дәрә-дәрә
Кечирдијим хош күнләрә —
О тојлара, дүјүнләрә
Бојланырам дәнә-дәнә.

Күсүб көздән одланардым,
Наһаг сөздән одланардым,
Хумар көздән одланардым,
Одланырам јенә, јенә...

Гәлбимдәки, Шаһин Фазил,
Даһа һәммин очаг дејил,
Бу јанмағым јанмаг дејил,
Мән јанырам сәнә-сәнә.

* *

Мәним бәдәнимдә ики үрәк вар,
Севинч бириндәдир, кәдәр бириндә.
Бири күлдүрәрсә, бири ағладар,
Күлүш бириндәдир, гәһәр бириндә.

Бири һәјатыма дүшмәндир ачыг,
О бири өмрүмә вәрәр жарашыг.
Бириндә зүлмәт вар, бириндә ишыг,
Кечә бириндәдир, сәһәр бириндә.

Бири јувасыдыр аһын, килејин,
Бири мәскәнидир әһдин, диләјин.
Шаһин, бир һәјатым ики үрәјин
Јашајар бириндә, өләр бириндә.

* *

Һичрана хош кәлмир дејә вүсалим
Ајрылыг һавасы чалыбдыр јенә.
Мәндән әл чәкмәјир Мәчнун хәјалим,
Лејлими јадыма салыбдыр јенә.

Күнәш өз нуруну сачыб кедибдир,
Гапыны кечәјә ачыб кедибдир,
Јухум көзләримдән гачыб кедибдир,
Көзләрим јухусуз галыбдыр јенә.

Гар јаман тез јағды сачыма мәним,
Чоху шәкк еләјир јашыма мәним.

Хәјаллар јығышыб башыма мәним,
Башым хәјаллара далыбдыр јенә.

Көзүмүн јашыны кимсәнә силмәз,
Һичран узаг олмаз, фәраг чәкилмәз,
Бу гызлар көнлүмү охшаја билмәз,
Көнлүм о гызларда галыбдыр јенә.

— Нә гызлар? — сәс салар чаһана бири
Шаһиндән кәзәрсә бәһанә бири.
Бири Үлвијјәдир, Шаһанә бири —
Фикрими гызларым алыбдыр јенә.

* *

*

Гәнаәт еләмә мәһәббәтинә,
Мәнә вермә ону, чанан, бир азча.
Бәхш елә вүсали бүсбүтүн мәнә,
Ејби јох, гој олсун һичран бир азча.

Сән гәми бир азча версән ејби јох,
Ситәми бир азча версән ејби јох,
Әләми бир азча версән ејби јох,
Севкини вермә кәл, еј чан, бир азча.

Бу көзәл дүнјанын гәдрини биләк,
Дүнјада инсанын гәдрини биләк,
Көзәлим, һәр анын гәдрини биләк,
Мәкәр өлмүрүкмү һәр ан бир азча?

* *

*

Нә вахтдыр көрмүрәм сәни, еј сәнәм,
Ел-оба узагда, маһал узагда.
Һәтта, хәјала да дала билмирәм,
Илишиб галыбдыр хәјал узагда.

Ашиги нечин ешг мөлала салыб?
Вүсал истәр икән завала салыб?
Мәни ким гарғыјыб бу хала салыб?
Мәнә ким дејиб ки, «гочал узагда»?

Әһдимдән кәнара чыха билмирәм,
Су кими һәр јана аха билмирәм,
Һәрами көзәлә баха билмирәм,
Һарам јахындадыр, һалал узагда.

Нә вахтдыр Араны көрә билмирәм,
Мән Мили, Муғаны көрә билмирәм,
Турачы, тәрланы көрә билмирәм,
Чејран узагдадыр, марал узагда.

Сүзүлдү көзүмүн јашы нә кәлди!..
Бу һалым фәрағын хошуна кәлди.
Шаһин, бу нә ишди башына кәлди?
Һичран јахындадыр, вүсал узагда.

* *

*

Јенә эзәлкитәк нечә бирләшәк?
Бу саһилдә мәнәм, о саһилдә сән.

Саһили саһилә нә төһәр чәкәк?
Бу саһилдә мәнәм, о саһилдә сән.

Гәлбдә ајрылығын мөлалы галыб,
«Һачан көрүшәрик?» суалы галыб,
Голлар бир-биринә узалы галыб.
Бу саһилдә мәнәм, о саһилдә сән.

Көрмүр көзләримиз көзләримизи,
Далғалар сәдд кими ајырыб бизи,
Ахыр арамыздан һичран дәнизи,
Бу саһилдә мәнәм, о саһилдә сән.

Нә гәдәр боғачаг севинчи кәдәр?
Бу чошғун сулары ашаг нә төһәр?
Саһилләр нә заман бирләшәчәкләр?
Бу саһилдә мәнәм, о саһилдә сән.

* *

*

Дағлар узаг, истәрәм ки
Чыхым дағлара, дағлара.
Бир ач тәки, мөһтач тәки
Бахым дағлара, дағлара.

Әтир јажым күлләр кими,
Һај гопарым селләр кими,
Истәрәм ки, јелләр кими
Ахым дағлара, дағлара.

Овчулуғум олубса да
Әлимдән чыхмајыб хата.
Дәјмәјиб, атылыбса да,
Охум дағлара, дағлара.

Өчөл, мени салма тора,
Дагларыса интизара.
Истэрэмми ки, даг вура
Дагым даглара, даглара?

Гүрбәти ки, бәжәммәрәм,
Аһ чәкәрәм, сөжәммәрәм...
Мән Шаһинәм, дежәммәрәм
Аһым даглара, даглара.

* *

*

Кәлир күлөк кими, јел кими дәрд-гәм,
Күлөк бир тәрәфдә, јел бир тәрәфдә.
Өзәлләр атәшдим, күлә дөнмүшәм,
Атәш бир тәрәфдә, күл бир тәрәфдә.

Киминин күнү ағ, киминин гара,
Бири һарда иди, јүксәлиб һара?
Фәләстин јарасы сағалмаз јара,
Өлкә бир тәрәфдә, ел бир тәрәфдә.

Дијарлар ичиндә вар елә дијар
Әфғаныстан дејә адландырыблар.
Дүшмәнләри дә вар, достлары да вар,
Күллә бир тәрәфдә, күл бир тәрәфдә.

Нечә әср өтүр, нечә ил кедир
Гаракүн ашигләр һәлә јол кедир...
Фәрһад гајалыгда, Мәчнун чөлдәдир,
Гаја бир тәрәфдә, чөл бир тәрәфдә.

Әкәр сеvirсәнсә бивәфа јары
Һамынын јанында ағлама бары,

Еј ашиг, көзүнә долан јашлары
Ахыт бир тәрәфдә, сил бир тәрәфдә.

Билир, јахшы билир бәшәр өвлады
Һәр даддан үстүндүр севкинин дады.
Шаһина, јарын ки, сәни дујмады
Јыхыл бир тәрәфдә, өл бир тәрәфдә.

* *

*

Ешгин паклығына чавабдеһ кими
Гејс јалан, санки мән керчәк олмушам.
Бә'зән әсмәдәјәм хәфиф меһ кими,
Бә'зән чахнашмада шимшәк олмушам.

Инчидир ајрылыг јарасы мәни,
Дәрдлијик, бир тутун Аразы, мәни.
Ешгдә танымырса чох азы мәни
Шадам ки, чохуна өрнәк олмушам.

Никбинлик оларса дәрд-гәм дарашмаз,
Инләмә, сызлама, бундан кар ашмаз,
Көз јашы ахытмаг мәрдә јарашмаз,
Нәдәнсә, а Шаһин, көврәк олмушам.

* *

*

«Һә» деди... алландылар
Јанаглар јаваш-јаваш.
Өмрүмүздә јандылар
Чыраглар јаваш-јаваш.

Үрөкдө севки оду,
Дилөкдө севки оду.
Севки гимни охуду
Додаглар жаваш-жаваш.

Ики севән, ики жар,
Ики гыз жаратдылар,
Боја-баша чатдылар
Ушаглар жаваш-жаваш.

Олмајыбды елө ан
Гачым сөз габагындан.
Кечир көз габагындан
О чаглар жаваш-жаваш.

О нөвчаванлыг ханы?
Ханы, чаванлыг ханы?
Бүрүдү күлүстаны
Алаглар жаваш-жаваш.

Шанин, эчөл бөд кәлир,
Гәлбими дөрд-гәм дәлир,
Бирәр-бирәр сејрәлир
Јахынлар жаваш-жаваш,
Узаглар жаваш-жаваш.

* *
*

Чох илләр јанындан аралы дүшдүм
Сәнин тапшырығын, һөкмүн илө мән.
Вүсәлы тәрк едиб гәмлө көрүшдүм,
Чөкдим мөһнәтини Вәтән, еј Вәтән.

Ејби јох, гыш өтәр, јенө јаз олар,
Јенө гисмәтимә вүсәл јазылар.
Дејирәм мән тәки билән аз олар
Гәдир-гијмәтини Вәтән, еј Вәтән.

«Шам әкәр јанмырса јашамыр» мән — шам,
Сәнин атәшинә кәрәк һеј јанам.
Көзләрим тугулар әкәр унутсам
Сәнин не'мәтини Вәтән, еј Вәтән.

Олубму һеч сәни анмадығым дәм?
Дәмадәм мөһтачын, тамарзын мәнәм.
Дүшәрәм һөрмәтдән әкәр билмәсәм
Хәтир-һөрмәтини Вәтән, еј Вәтән.

Севәнәм, севәнсэн, көз сәндә галыб,
Севәнин севкиси севәндә галыб.
Чөкмөк олмаз имиш Вәтәндә галыб
Вәтән һәсрәтини Вәтән, еј Вәтән.

* *
*

Фәрагдан безмишәм, күлүм, истәрәм
Һәмишә дајанам сәнин јанында.
Әслиндә узагда алышды Кәрәм,
Күман вар мән јанам сәнин јанында.

Мән сәнә күл дедим, сәһв етдим амма,
Күл сәнә охшасын, сәнсә охшама.
Сән мәнним көзүмдә ајдын, пак сәма,
Мән саф асиманам сәнин јанында.

Көзүтох, сүфрәси, гәлби кенишик,
Һеч кимин өнүндә әјилмәмишик.

Наданын көзүндө зэррөдөн кичик,
Бөжүк бир чаһанам сәнин жанында.

Синәмдә дағым вар, синәдағлыжам,
Бир дә ажрылмајаг, сәнә бағлыжам.
Биканә жанында гашгабағлыжам,
Хошам, меһрибанам сәнин жанында.

Шаһинәм, көзүм нәм сәндән аралы,
Чанымы үзүр гәм сәндән аралы,
Бир гоча кишијәм сәндән аралы,
Һәмишә чаванам сәнин жанында.

* *
*

Тәр гәрәнфил, бәнөвшә,
Сүсән дүшүб јадыма.
Гызбәнөвшәдә мешә,
Чәмән дүшүб јадыма.

Оба да шән, ел дә шән,
Муған да шән, Мил дә шән,
Бүлбүл дә шән, күл дә шән,
Күлшән дүшүб јадыма.

Мәчнун чөлдә дарыхыб...
Фәрһад дағда карыхыб...
Сағ вар ки, јаддан чыхыб,
Өлән дүшүб јадыма.

Чөрәјини мәнимлә,
Көрәјини мәнимлә,
Үрәјини мәнимлә
Бөлән дүшүб јадыма.

Нәдир сөзүндән артыг?
Гара көзүндән артыг?
Мәни өзүндән артыг
Севән дүшүб јадыма.

Шаһининәм, сәнсизәм,
Мән сәнинәм, сәнсизәм.
Гәрибәм, вәтәнсизәм,
Вәтән дүшүб јадыма.

* *
*

Дүнјанын һәр иши әвәз-әвәзди,
Аллаһын јериндә инсан әјләшиб.
Адәмин мүлкүндә Мәчнун да кәзди,
Мәчнунун тахтында Сән'ан әјләшиб.

Һәр ан дөјүшдәдир шәр илә хејир,
Шәр «барышма» дејир, хејир «сүлһ» дејир.
Бә'зән һәгигәтә јер верилмәјир,
Амма, бардаш гуруб јалан әјләшиб.

Нә заман јетәчәк сону сәфәрин?
Сајы гәдәрсиздир гәза-гәдәрин.
Јох имиш һәјасы гүссә-кәдәрин
Ашкар кәлмиш иди, пүнһан әјләшиб.

Ај аман, нә узун чәкди бу фәраг?
Вәтән дә узагдыр, достлар да узаг.
Шаһин, гәлбимдәки мүсибәтә бах:
О јарын јериндә һичран әјләшиб.

ЖУМРУГ БОЈДА ҮРЭЖИМ

Галыбдыр јана-јана
Жумруг бојда үрәјим.
Нечә дөзүр һичрана
Жумруг бојда үрәјим?

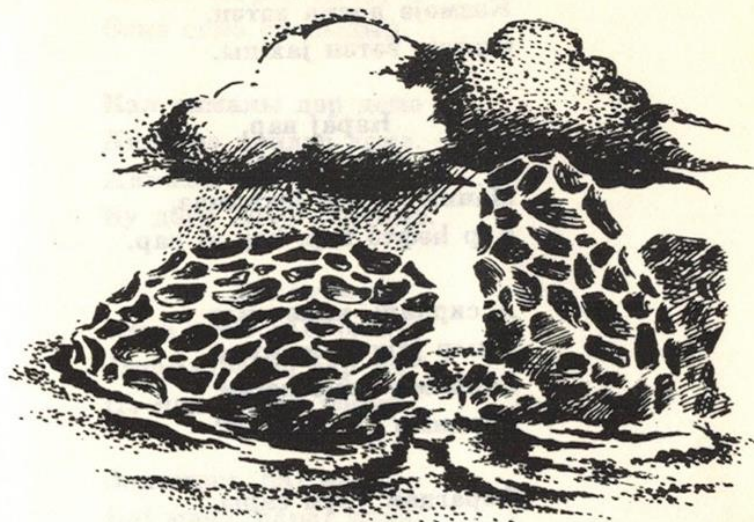
Мәним өз аләмим вар,
Ше'р, сөз аләмим вар.
Шаһдағ бојда гәмим вар,
Жумруг бојда үрәјим.

Һәр ан «сәдагәт» дејир,
«Будур сәадәт» дејир.
Мин-мин севки бәсләјир
Жумруг бојда үрәјим.

Горумағ һејсијјәти
Онун һәчиб һисләти.
Жумругумун гүввәти
Жумруг бојда үрәјим.

Мән күрәјәм, мән очаг!..
Мәндәки истијә бах,
Өзүнү јандырачаг
Жумруг бојда үрәјим,
Жумруг бојда үрәјим.

БАЈАТЫЛАР

ГҮРБӘТ БАЈАТЫЛАРЫ

«Кәзмәјә гәриб өлкә,
Өлмәјә Вәтән јахшы»

Ел бајатысы

Гурбанам о күл үзә,
Даныш үзә, күл үзә.
Вәфалы бир бүлбүләм,
Гој чанымы күл үзә.

Үрәјим ода јанды,
Мән јандым, о да јанды.
Алышдым Кәрәм кими,
Ел деди: — Бу да јанды?

Әзизинәм, сән жахшы,
Жахшы чохду, ән жахшы!
Кәзмәжә доғма вәтән,
Өлмәжә вәтән жахшы.

Һарај вар,
Синәм ичрә һарај вар.
Мәним гәним јохалмаз,
Һәр һәфтә вар, һәр ај вар.

А сирдаш, килә-килә
Ахыр јаш килә-килә.
Сиррими кимә дејим
Дәрдими билә, билә?

Фәрагдан үзүм сары,
Тәнәкдә үзүм сары.
Истәрәм јарын көзү,
Һеј баха үзүм сары.

Күнәм, јар ајым мәним,
Јарсыз һәр ајым мәним.
Көрән чатыбмы јара
Һајым, һарајым мәним?

Бағда күл,
Бағда чичәк, бағда күл.
Әтрини тәр күлләрин
Әтирчи, чәк, бағда күл.

Көзләри ишыглыдыр,
Әчәб јарашыглыдыр.
Севиб, олмушам ашыг,
Бизим јар ашыглыдыр.

О сәнәм адахлыдыр,
Өзкәсинә бағлыдыр.
Синәм ше'рлә долу,
Өзкә синә бағлыдыр.

Кал алманы дәр демә
Дилбәрә көндәр демә.
Алманы јар бәјәнмәз,
Бу дәрд олар дәрдимә.

Дағ чәкир,
Кечә мәнә дағ чәкир.
Јатанлара нә вар ки?
Нә чәкир ојаг чәкир.

Әзизинәм, һај мәнә,
Һај мәнә, һарај мәнә.
Јохду јухум кечәләр,
Һејран олуб ај мәнә.

Тәк гојуб мәни нечә
Јарым, кетдин еләчә?
Сәнә кечә кечәдир,
Мәнә күндүз дә кечә.

Кеч әләр,
Әләк уну кеч әләр.
Әләкдән дә кечәрәм
Белә кечсә кечәләр.

Нечә кечә...
Өндә вар нечә кечә...
Өтән күнә күн чатмаз,
Өтән кечәжә кечә.

Губанын бағы барлы,
Гоча Шаһдағы гарлы.
Чыхма севки јолундан,
Јолун сол-сағы гарлы.

Ағлама,
Үрәјими дағлама.
Ағламышыг о ки вар,
Ағламырам, ағлама.

Әзизинәм, нејләјим?
Варымды гәм, нејләјим?
Көјдә улдузум јохдур,
Јердә көлкәм, нејләјим?

Әзизинәм, зәр итди,
Зәркәр зәри әритди.
Әчәл јетишди, јарым,
Шаһин итди, әр итди.

Јарым јазды: «Кәтирмә,
Нә шал кәтир, нә тирмә.
Итсә, вар-јохун итсин,
Мәнлијини итирмә».

Ганла долду чанаглар,
Чанагларда ган ағлар.
Дагда бир икид өлдү,
Чән ағлар, думан ағлар.

Гәм чәкиб,
Көнүл мин ситәм чәкиб.
Көзләримин јашындан
Сөзләрим дә нәм чәкиб.

Бу дағым,
Бу кәдәрим, бу дағым.
Сығыр нечә гәлбимә?
Дағ бојда олду дағым!

Көнлүмү гыз сындырыр,
Һәр ачы сөз сындырыр.
Нејләмишәм һичрана
Башымда гоз сындырыр?

Шаһдағым, гоча дағым,
Учадан уча дағым.
Гојнунда јер вер мәнә,
Сәндәндир умачағым.

Чичәк көзәл, күл көзәл,
Муған көзәл, Мил көзәл.
Гүрбәтин балынданса
Гудјалдакы кил көзәл!

Күн кәлир,
Күн үстүнә күн кәлир.
Һәдәр кечирмә өмрү,
Әчәл түнбәтүн кәлир.

КӘНЧӘ БАЈАТЫЛАРЫ

Әзизинәм, Кәнчә јох,
Һеч белә ишкәнчә јох,
Еј Низами Кәнчәви,
Низами вар, Кәнчә јох.

Јад ишкәнчәләнәјди,
Әлләр пәнчәләнәјди,

Шәки Шәки олубдур,
Кәнчә Кәнчәләнәжди.

Ким ятыр?
Ким ојагды, ким ятыр?
Гурбан олум Кәнчәје,
Орда Низамим ятыр.

ГАРАБАҒ БАЈАТЫЛАРЫ

Никара бах, яра бах,
Гарабағда бара бах.
Нијә гара дежилиб?
Гара дежил Гарабағ.

Әзизим, гарабағлы,
Үрәјим һара бағлы?
Һәр ким кимә бағлыса
Бу Шаһин яра бағлы.

Әзизим, Гарабағым,
Олубдур гара бағым.
Јар кетди, көј гаралды,
Д һа мән һара бахым?

Әһдим вар Гарабағла,
Гәлб вурар Гарабағла.
Бағлајын она мәни
Ағ бағла, гара бағла.

Бағым вар Гарабағда,
Бизим јар Гарабағда.
Дағ басды јар синәмә,
Дағым вар Гарабағда.

НӘҒМӘЛӘР

СӘНДӘН ДОЈА БИЛМИРӘМ

Тохса да көнлүм, көзүм
Сәндән доја билмирәм.
«Дөз» демә, нечә дөзүм?
Сәндән доја билмирәм.

Бир ашигәм обамда,
Билир елим, обам да.
Нәфсә гул олмасам да
Сәндән доја билмирәм.

Додағында меј, күлүм,
Мәст олурам һеј, күлүм,
Еј чичәјим, еј күлүм,
Сәндән доја билмирәм.

Саф мѣхѣббѣт ачыјам,
Мѣн сѣдагѣт ачыјам,
Вѣслинин мѣнтачыјам,
Сѣндѣн доја билмирѣм.

Ешгинлѣ сѣрхошам мѣн,
Аһ, нечѣ дѣ хошам мѣн!..
Һѣр шејдѣн дојмушам мѣн,
Сѣндѣн доја билмирѣм,
Сѣндѣн доја билмирѣм.

КЭЛ ӨЛДҮРЭК ҺИЧРАНЫ

Севинч кедиб, кѣлиб гѣм,
Шѣклинлѣ һѣмсѣһбѣтѣм,
Кѣрүшүнѣ тамарзы,
Кѣрүшүнѣ һѣсрѣтѣм.

Кѣзлѣјирѣм, еј мѣлѣк,
Јолуна кѣз дикѣрѣк.
Кѣлсѣн итѣчѣк фѣраг,
Кѣлсѣн кѣрүш кѣлѣчѣк.

Кѣлишиндѣ кѣзүм вар,
Күлүшүндѣ кѣзүм вар,
Вар-дѣвлѣтдѣ кѣзүм јох,
Кѣрүшүндѣ кѣзүм вар.

Јохду јенѣ тѣсѣлли,
Гојма сѣнѣ тѣсѣлли.
Кѣл кѣрүшѣк, ѣзизим,
Кѣрүш мѣнѣ тѣсѣлли.

Ѵзизим, тајын һаны?
Кѣтир ох-јајын һаны?

Кѣрүш нијјѣти илѣ
Кѣл ѣлдүрѣк һичраны.

СЭНИН ЈЕРИН КӨРҮНҮР

Һичранла кѣрүшмүшѣм,
Сѣнин јерин кѣрүнүр.
Сѣндѣн ајры дүшмүшѣм,
Сѣнин јерин кѣрүнүр.

Кѣнүл интизар галыб,
Кѣтмисин, губар галыб,
Јерин јадикар галыб,
Сѣнин јерин кѣрүнүр.

Елѣ дүшүрсѣн јада
Мѣни јахырсан ода.
Јанымда јохсанса да
Сѣнин јерин кѣрүнүр.
Гүссѣ тутуб гѣлбими
Бирдѣфѣлик кѣлдими?
Кѣрмѣјирѣм һеч кими,
Сѣнин јерин кѣрүнүр.

Мѣттѣлѣм кѣзүмѣ
Һеч бахмајыр сѣзүмѣ.
Јер тапмырам ѣзүмѣ,
Сѣнин јерин кѣрүнүр.

БАХЫШЛАРЫНЛА

Јолларымда нур јанар
Бахышларынла.

Һәҗатым ишыгланар
Бахышларынла.

Күлүм, амандыр, мәни
Кәлсәм, јубандыр мәни,
Кетсәм, дајандыр мәни
Бахышларынла.

Истәсән чан динчәлә
Тәләшымы динч елә,
Дәрдими севинч елә
Бахышларынла.

Дик көзүмә көзүнү,
Көзүмдә көр өзүнү.
Әзизим, де сөзүнү
Бахышларынла.

СЕВКИЛИ ЈАР КӘЛМӘДИ

Кәлди, баһар да кәлди,
Севкили јар кәлмәди.
Гарангушлар да кәлди,
Севкили јар кәлмәди.

Тәр јасәмән дә кәлди,
Лалә, сүсән дә кәлди,
Күсүб кедән дә кәлди,
Севкили јар кәлмәди.

Күлүстан чана кәлди,
Ел күлүстана кәлди,
Үрәк фәғана кәлди,
Севкили јар кәлмәди.

Һичрә һөвсәлә кәлди,
Гушлар да дилә кәлди,
Дашлар да дилә кәлди,
Севкили јар кәлмәди.

Ашиг аваза кәлди,
Гәм еһтизаза кәлди,
Чаным боғаза кәлди,
Севкили јар кәлмәди.

ЈАДЫНДАМЫ?

Јадындамы, еј сәнәм,
Дедин: «Она маиләм»,
Дедин: «Хәјалымла гал,
Хәјалы гуч дөмадәм,
Ағла, севдијим, ағла».

Көз јашым килә-килә,
Ағладым силә-силә,
Арзуну әкс ејләди
Көзләрин күлә-күлә:
«Ағла, севдијим, ағла».

...Инди нә олмуш сәнә?

Гүссә чөкүб чөһрәнә.
Додағында тәбәссүм
Даһа демирсән мәнә
«Ағла, севдијим, ағла».

Сурәтини сарыб гәм,
Көзләрини тутуб нәм,
Инди нөвбә мәнимдир,
Инди мән күләчәјәм,
Ағла, севдијим, ағла.

ГЭЗЭЛЛЭР

* *

* *

Еј гезэл, истэјини ашиганэ сөјлэрсэн,
Ашигин дәрдини һеј жанэ-жанэ сөјлэрсэн.

Сэндэ вар өјлэ тәрәнэ, охујан мөстанэ!..
Охумурсан тәрәнэ сэн, тәрәнэ сөјлэрсэн.

Гоча дунјада гөдимдән бәри мөвчуд олмуш
Севкинин зөвгүнү һәр нөвчаванэ сөјлэрсэн.

Ширинин дәрдини дерсэн тара гәмкин-гәмкин,
Лејлинин гүссәсини сән каманэ сөјлэрсэн.

Садәләвһ јарлара әғјарләрин ишләрини
Дәмбәдәм сән дүшүбән һеј фәганэ сөјлэрсэн.

Сөз дејиб накам олан ашигин әһвалиндән
Чананын зүлмүнү һәрдән чаһанэ сөјлэрсэн.

Деди һал әһли: — Нә көјчөк гезэл етдин инша!
Шаһина, сән гезәли Шаһинанэ сөјлэрсэн.

* *

* *

Һәрчәнд, гәләмим, јазмамысан аз Вәтәнимдән,
Илһам сәнә һеј әмр еләјир: јаз Вәтәнимдән.

Гәлбимдә Вәтән севкиси чох јерләри кәздим,
Таж башга вәтән көрмәдим, олмаз Вәтәнимдән.

Шаһанэ учалмыш көјә дағлар шаһы Шаһдағ,
Бојланмададыр көр нечә Гафгаз Вәтәнимдән.

Аз башга мөкан көрмүшәм һәр фәсли күл олсун,
Әскикми олур күлләри гыш-јаз Вәтәнимдән?

Одлар дијарым — сөз дијарым, саз дијарымдыр,
Дунјаја ајаг ачмадымы саз Вәтәнимдән?

Мәммәд, Нәби, Мөһди... нә гәдәр гәһрәманым вар...
Чыхмыш нечә гартал, нечә шаһбаз Вәтәнимдән.

Чананэ дедим: — Ше'рдә баш мөвзу нә олсун?
Чанан деди: — Шаһин, һәмишә јаз Вәтәнимдән.

* *

* *

Дилдарә сәдагәтим азалмаз,
Өлсәм дә бу адәтим азалмаз.

Ешг әһли һәмишә мөһтәрәмдир,
Ешг әһлине һөрмәтим азалмаз.

Бир кәслә данышмагда һөвәс јох,
Дилдар илә сөһбәтим азалмаз.

Јардан кери мүшкүлдү чәкилмәк,
Магнит кими гүдрәтим азалмаз.

Арзумду өлүм онун јолунда,
Бир зәррә бу нијјәтим азалмаз.

Сөздүр азалыр куја мөһөббөт,
Артыр ки, мөһөббөтим азалмаз.

Күн дә итирир күндә һәрарәт,
Шаһин, һеч һәрарәтим азалмаз.

* *

*

Көрдүм сәни, еј севкили жарым, јенә көрдүм,
Күл һүснүнү, еј тазә баһарым, јенә көрдүм.

Дүшдүм баща гәлбимдәки тәклик азарыјмыш,
Дәрһал совушуб кетди азарым, јенә көрдүм.

Одлар дијарым назлы кәлиндир, кәлишиндән
Мин дәфә көзәлләшди дијарым, јенә көрдүм.

Бахдыгча сәнә көзләримин шө'ләси артыб,
Анчаг, азалыб сәбрү гәрарым, јенә көрдүм.

Лејли, мәни Мәчнун елә, Ширин, елә Фәрһад,
Дөндәр мәни Сән'анә, Хумарым, јенә көрдүм.

Көрдүм ки, кәлирсән, јығышыб кәлди сәадәт,
Көрдүм дағылыб кетди губарым, јенә көрдүм.

Ким сөјләсә, Шаһин, сәнә «бәхт јохдур», инанма —
Мән бәхти вүсәлында, никарым, јенә көрдүм.

* *

*

Севкидән һәр јар хәбәрдар дејил,
Һәр нә дејирсән де она, јар дејил.

Шәртди «сәдагәт» сөзү, ашигләрә
Тәкчә «мөһөббөт» сөзү ме'јар дејил.

Дилбәр әкәр әгјара мејл ејләсә
Инкары тәсдигди бу, инкар дејил.

Јохса үрәкләрдә Вәтән севкиси
Өјлә үрәкләрди сојуг, гар дејил.

Бүлбүлү јохдурса әкәр к ллүјүн
Күлләри вардырса да күлзар дејил.

Севкиси јох вармы көнүл, Шаһина?
Өјлә көнүл варса да, јох, вар дејил.

* *

*

Никарым кәлди әлә, ихтијар әлдән кетди,
Чатды бир лалә мәнә, лаләзар әлдән кетди.

Үлви ешиг интизары көнлүмү сармышды мәним,
Чох тәәссүф о көзәл интизар әлдән кетди.

Гыфылын фајдасы јохдур ачары јохса әкәр,
Гыфылым галды әлимдә ачар әлдән кетди.

Өмрүмүн кәлди хәзан фәсли, галыб гыш фәсли,
Өтдү јај, өтдү баһар, новбаһар әлдән кетди.

Беджуман олмамаға жахшы гэрар вермишдим,
Елэ ки, сэбр түкэнди гэрар элдэн кетди.

Нэ гэдэр биркэ идик фэхрим идин, инди исэ
Фэхр едэ билмэјирэм, ифтихар элдэн кетди.

Шанинин гэдрини сэн билмэдин, еј инсафсыз,
Бир заман сөјлөјөчөксэн ки, јар элдэн кетди.

* *

*

Мэрд олду ки, ашиг, она мэрданэ дејилди,
Дүрдэн јаранан данэјэ дүрданэ дејилди.

Мејдэн сүзүлэн көзлэрэ мэстанэ демэзлэр,
Мэстанэ олан көзлэрэ мэстанэ дејилди.

Ғичрандан үзүлмүш чана чан бэхш елэјесэн,
Чанан, бу сэбэбдэн сэнэ чананэ дејилди.

Вар үлвилијин, һэм дә о шаһанэлијин ки,
Үлвијјэ* дејилди, сэнэ Шаһанэ* дејилди.

Адетди бу ки жахшыны тэблиғ елэјэрлэр,
Ешгим шүар олду мәним, һэр јанэ дејилди.

Саф севкимизэ гошду чамаэт нечэ дастан,
Дилдэн-дилэ дүшдүк, нечэ эфсанэ дејилди.

Лејлајэ пэри сөјләдилэр, јаримэ һури,
Мэчнунэ дәли, Шаһинэ диванэ дејилди.

*Гызларымын адларыдыр

* *

*

Көзэлим, зилләти чох көрмэ мэнэ,
Чох елэ, мөһнэти чох көрмэ мэнэ.

Мэнэ ки, ишвэ-назын не'мэтдир,
О назы-не'мэти чох көрмэ мэнэ.

Бахыб һеј һүснүнэ һејрэтләнирэм,
Бах мэнэ, һејрэти чох көрмэ мэнэ.

Чөкмишәм һасрәтини илләрлә,
Көзэлим, һасрәти чох көрмэ мэнэ.

Мэнэ чөврүн дә сәнин ләззәт едир,
Чөвр елэ, ләззәти чох көрмэ мэнэ.

Сөһбәтиндән елэ бил ширни јағыр,
О ширин сөһбәти чох көрмэ мэнэ.

Јетмәсәм ешгинэ јетсин өлүмүм,
Белэ хош фүрсәти чох көрмэ мэнэ.

Ешгдир Шаһинэ вар дүнјадэ,
Бу вары-дөвләти чох көрмэ мэнэ.

* *

*

Көрмәдим сән кедәли һеч нэ завалдан башга,
Көзәлим, башга ишим јохду хәјалдан башга.

Ајрылыгдан саралыбдыр о тәһәр бәт-бәнизим,
Јердә мәнән сары јох, көјдә һилалдан башга.

Ағарыб баш, узаныб сач, хал олуб пәжмүрдә,
Ашигәм, башга халым жохду бу халдан башга.

Дүз дежибләрми ки, «ешг афәти-чандыр?», ейвах
Етмишәм чох суалы хәлл бу суалдан башга.

Кетди кеф, итди фәрәһ, гачды севинч гәлбимдән,
Орада инди нәјим вар ки мәләлдан башга?

«Бу көзәл күлчамала бах» десә һәр ким дејирәм:
— Башга үстүнлүјү вардырмы чамалдан башга?

Мәнә дам-даш долу дөвләт верәләр рәдд едәрәм,
Шаһина, истәмирәм һеч нә вүсалдан башга.

* *
*

Һичран, даһа бәсдир, јери, чананә тәрәф кет,
Чанан илә бирликдә күлүстанә тәрәф кет.

Кәздикчә вәтән торпағыны һејран олардын,
Достлар илә чых сејрә вә сејранә тәрәф кет.

Ашигләрә мејданда вәфа дәрси кечәрдин,
Көзләр јенә мејдан сәни, мејданә тәрәф кет.

Ов нәфси илән чејраны өлдүрмә, амандыр,
Һәмдәм тәки, мунис тәки чејранә тәрәф кет.

Гүввәтсизә гүввәт диләјиб, күчсүзә күч вер,
Имкан јарат имкансыза, имканә тәрәф кет.

Бағ ичрә бахыб күлләрә бағбаны унутма,
Бағбанә һајанлыг елә, бағбанә тәрәф кет.

Һичранә дүшүб, Шаһина, гүрбәтдә донубсан,
Одлар дијарын Азәрбајчана тәрәф кет!

* *

*

Кирдим баға, көрдүм ки, сүсән бөјлә дејилди,
Мән көрдүјүм ајрыјды, чәмән бөјлә дејилди.

Дағлар шаһы Шаһдағ даһа көркәмли көрүндү,
Көл, чөл дәјишиб, санки дүзән бөјлә дејилди.

Бахдыгча, буланлыг сују шәффаф көзә дәјди,
Гудјал чајы әввәл дејәсән бөјлә дејилди.

Бағбанда мәнәббәт көрүнүр, бағда тәрәвәт,
Дағларда думан башгады, чән бөјлә дејилди.

Ағ үздә боја, көздә гара, сачда һәна жох,
Ашиг, јара бах, сонра бөјән, бөјлә дејилди.

Бәһ-бәһ, бу нә рәфтар, бу нә рүхсар, нә ләјагәт?!
Јарым нә әчәб индијәчән бөјлә дејилди?

Ашкарлығы, Шаһин, јенидәнгурмасы вардыр,
Олсун көзүм ајдын ки, вәтән бөјлә дејилди.

* *

*

Мәчнунам, дүшдү мәним көнлүмә Лејла һәвәси,
Јусифәм мән, мәни јандырды Зүлејха һәвәси.

Булбүлэм, вәслинә јетмәкди тәмәннам, еј күл,
Мәни күмраһ едәчәкдир бу тәмәнна һәвәси.

Вермәсэн илһама гүввәт сән әкәр, галмајачаг
Нә гәзәл јазмаға шөвгүм, нә дә мисра һәвәси.

Чаванын шакәри чәнкдир, гочанын шакәри ешг,
Даһа көнлүмдә нә чәнк вар, нә дә севда һәвәси.

Гәрибәм, дурна вәтән сәмтинә јөн тутмушдур,
Шаһинәм, амма, сарыбдыр мәни дурна һәвәси.

* *

*

Башдан-баша хисләтимдә исти,
Севким дә, мәнһәббәтим дә исти.

Гүрбәтдә дүшүб фәғанә јандым,
Исти, һәлә гүрбәтим дә исти.

Һәр бир кәсә мин шәфәггәтим вар,
Мәһрим дә, шәфәггәтим дә исти.

Ешг әһлинә ејләрәм нәсиһәт,
Әлбәттә, нәсиһәтим дә исти.

Ашигләрә башчы олмарам мән
Олмазса сијасәтимдә исти.

Ашиг јетирән чәмијјәтим вар,
Вар чүмлә чәмијјәтимдә исти.

Адәтди өпүм сәни көрәнтәк,
Вар, севкилим, адәтимдә исти.

Еј Одлу дијар, дејир ки, Шаһин:
Сәндәнди тәбиәтимдә исти!

* *

*

Јар әһддә вәфа көрмәсә севдајә бахармы?
Көрчәк ганы горхан киши говғајә бахармы?

Бир дәфә батан батдығы јердә даһа батмаз,
Сәһрадә јанан кәс јенә сәһраја бахармы?

Ашиг ки, алып һәззини јарын додағындан
Гәндә, шәкәрә, кишмишә, хурмајә бахармы?

Һалва тәки јумшаг дилинин зөвгүнү дүјчаг
Һалвачы дөнүб бир даһа һәлвајә бахармы?

Лејладә көрүб Гејсә вәфа нәфсини сахлар,
Ибни-Саламын көзләри Лејлајә бахармы?

Закир нә көзәл сөјләди чананәјә, Шаһин:
«Бир көз ки, сәни көрмәјә дүнјајә бахармы?»*

* *

*

«Ел узагларда галыбдыр, елә вар еһтијачым,
Шаһдаға, Мил-Муғана, Көј көлә вар еһтијачым.

* Мисра Гасымбәј Закириндир.

Мэни гүрбэт сели, ничран дэнизи гэрг ејлэр,
Лап боғулдум, ај аман, саһилэ вар еһтијачым.

13 ил... нэһс рэгэм... өзкэ дијар... јалғызлыг...
Индисэ бир нечэ хошбэхт илэ вар еһтијачым.

Евдэ мэн, бағчада күл, чајда балыг динмэздир,
Бал сөзэ, сөһбэтэ, шэккэр дилэ вар еһтијачым.

Гара зүлфүн һөрүлүбдүр нечэ сүнбүл-сүнбүл,
О пэришан, о зэриф сүнбүлэ вар еһтијачым.

Гэһэрим тазэлэнибдир јенэ, еј тазэ күлүм,
Үрэјим күл кими көврэк, күлэ вар еһтијачым».

Јазды јар: «Көр нэ гэдэр еһтијачын вар, Шаһин,
Мэним анчаг сэнэ, сэн бүлбүлэ вар еһтијачым».

* *
*

Көзэлим, бир-биримиздэн чанымыз ајры дејил,
Эһдимиз ајры дејил, пејманымыз ајры дејил.

Ајрылыг эфғана салмыш бизи, һеј дад едирик,
Ишэ бах, һэтта бизим эфғанымыз ајры дејил.

Биз вэфасызлара иллэр боју үсјан етдик,
Бизим һэтта, а күлүм, үсјанымыз ајры дејил.

Елэ зэни ејләјирик севкиди һэр дэрдэ дэва,
Севкидир дэрманымыз, дэрманымыз ајры дејил.

Гој кэсилсин көкү эғјарлэрин дүнјадэ,
Һөкмүмүз бирди бизим, фэрманымыз ајры дејил.

Ар ола гој ганичэн ничрана, билсин ки, бизим
Чисмимиз бир, чанымыз бир, ганымыз ајры дејил.

Эминэм Шаһина, элбэт елэ бир күн келэчэк
Дејэчэклэр ки. Азэрбајчанымыз ајры дејил!

* *
*

Гој мэн дә кирым бағына, бағбан, вер ичазэ,
Бағ ичрэ кэзишмэкдэди чанан, вер ичазэ.

Имкан нечэ мүддэтди мүјэссэр дејил иди,
Дүшмүшдүр элэ индисэ имкан, вер ичазэ.

Мэн тапдамарам күллэри, зиллэтлэ бөјүтдүн,
Үзмүш сэни зиллэт, мэни һичран, вер ичазэ.

Күллүкдэ кэзэн наз илэ бир күлдэ көзүм вар,
Күллэр шаһы, еј күллэрэ султан, вер ичазэ.

Күл һүснүнү күллэр бүрүјүбдүр о никарын,
Көрмэк дилэрэм һүснүнү чохдан, вер ичазэ.

Вэсф ејләјэрэм мэн сэни бир күн гэзэлимдэ,
Еј мэн кими зэһмэтсевэр инсан, вер ичазэ.

Бағбан, бүрүјэр алэми налэм, изн ејлә,
Јохса учалар көјлэрэ эфған, вер ичазэ.

Гурбан елэјэр ким чаны Шаһиндэн элавэ?
Шаһин сэнэ, бағбан, ола гурбан, вер ичазэ.

Үстүмү мөлаһәтдә көйләрдә мөләк сәндән?
Артыгмы ләтафәтдә јерләрдә чичәк сәндән?

Күлсән, сәнә мән бүлбүл, гәм билмә нәдир, һеј күл,
Севда доғачаг, еј күл, сева кәләчәк сәндән.

Алдыр јанағын, ал, ал, балдыр додағын бал, бал,
Өлләм, көзәлим, дәрһал олмасса көмәк сәндән.

Ким вар бу нәзакәтдә? Јер күррәси һејрәтдә,
Көј гүббә и һејрәтдә, һејрәтдә фәләк сәндән.

Һөрмәт сәнә мәнәндир, иззәт сәнә мәнәндир,
Шөвкәт сәнә мәнәндир, хош арзу-диләк сәндән.

Шадлан, ола чағ гәлбим, һејран олачаг гәлбим,
Илһам алачаг гәлбим өмрүм боју тәк сәндән.

Һичриндән үрәк гандыр, вәслин мәнә дәрмандыр.
Шаһин сәнә гурбандыр, әл мәнән, әтәк сәндән.

* *
*

Дүшмүшәм мән нечә мүддәтди фәрагдан-фәраға,
Бахырам јурдума һәсрәтлә ғырагдан-ғыраға.

Вәтән ағуши һара, аһ, һара гүрбәт гучағы?
Он үч илдир ки, чаным дүшдү гучагдан-гучаға.

Ајағын басды вә һичран мәни зар етди, күлүм,
Бас ајаг көксүмә, фәрг чохду ајагдан-ајаға.

Мән сөнүк бир чырағам, сәнә чырагсан парлаг,
Чырағын шө'ләси дүшмәзми чырагдан-чыраға?

Дајаг идим сәнә мән, һәм дајаг идин мәнә сән,
Килеј ејләр гезәлим инди дајагдан-дајаға.

Дәрәчәк бусәни, еј јар, нә заман бусәләрим?
Ахачагдыр нә заман севки додагдан-додаға?

Шаһинәм, кирсәм әжәр тонгала јанмаз чисмим,
Јандырырсан мәни валлаһ узагдан-узаға.

* *
*

Саф севкиди бир, бир дә күлүстанды јадымда,
Бүлбүлдү, ғызылкүлдү вә чананды јадымда.

Бағ салды, бағын хејрисә биканәјә чатды,
Јаддан чыха билмир, гоча бағбанды јадымда.

Бир күн бала бир чејраны өлдүрдү бир овчу,
Бир нашүкүрүн гурбаны чејранды јадымда.

Саһил бағы, назәндә Хәзәр, бир дә сөјүдләр,
Даим о сөјүдләрсә пәришанды јадымда.

Дилбәр Гарабағ торпағы јаддан чыха билмир,
Мил јадда, Муған јадда вә Арранды јадымда.

Ағдам, Губа, Хачмаз, Шәки, Көјчај јада кәлди.
Әлбәт Бакыды, Кәнчәди, Салјанды јадымда.

Бир-бир нә сајырсан белә сәбр илә бајагдан?
Шаһин, де бүтүн Азәрбајчанды јадымда!

* *

*

Мэн суретини эсмэрэ бэнзэтмэрэм артыг,
Нэр сөһбәтини көвһэрэ бэнзэтмэрэм артыг.

Күсдүм јенә сәндән, сәсинин сәһрини һеч вахт
Зәмзәм сујуна, Көвсәрә бэнзэтмэрэм артыг.

Зүлфүн кими јумшагды сәнин рәфтарын әввәл,
Гәтран сачыны мәхмәрә бэнзэтмэрэм артыг.

Кирпиклә јазардын килејин сән синәм үстә,
Јох, јох, синәми дәфтәрә бэнзэтмэрэм артыг.

Хәнчәр кими кәскинди эзәлләр дедијим сөз,
Бир дәм сөзүмү хәнчәрә бэнзэтмэрэм артыг.

Зәртәк зәр атардым һәмишә бәхт ојунунда,
Нәһс олду, зәри мән зәрә бэнзэтмэрэм артыг.

Искәндәрин, ејваһ, охудум бујнузу вармыш,
Шаһин, сәни Искәндәрә бэнзэтмэрэм артыг!

* *

*

Јенә јар кәлмәди, аһ, көзләрим ағлар бу кечә,
«Сән сән, еј шам, мәним ағламағым вар бу кечә»*

Дил гыфылланды, гәләм башлады әрз ејләмәјә,
Дилими ачса ачар бир дә о дилдар бу кечә.

* Мисра Мәһәммәд Фүзулиндиндир.

Кетди һуш, кәлсә әкәр оғру тамам сәрбәстдир,
Кәлмәди, ејләмәди јар мәни һушјар бу кечә.

Јоха чыхмыш о дөзүм, јохду о тагәт чанда,
Тагәтим етмәди бәдбинлији инкар бу кечә.

Виран олмуш јенә көнлүм ки, әкәр кәлсә, едәр
Белә виранәјә имдад о ме'мар бу кечә.

Һеј дедим: «Гәлбимә сакин тәк өзүнсән, јар, бах!»,
Демәдим мән јара «јар гәлбими, еј јар!» бу кечә.

О мәним танрым олубдур, мән онун бәндәсијәм,
Шаһина, танры үчүн танрыја јалвар бу кечә.

* *

*

Көзләрин оддур, ода јанмаг кәрәк!
Кирпијин охдур, јараланмаг кәрәк!

Ешг јолу — ашиг јолу, һәмдәм јолу,
Бах бу көзәл јолда дајанмаг кәрәк!

Еј ады әгјар, өзү идбар олан,
Вармы абыр сәндә, утанмаг кәрәк!

Сән нә билирсән ки, нәдир мә'рифәт?
Сәнтәк адамдан араланмаг кәрәк!

Меј кеј едир башлары, бәсдир даһа,
Мејханачы, мејдән усанмаг кәрәк!

Шанлы вэтэн, өjlэ вэтэндашларыг
Олса лүзум ганэ бојанмаг кэрэк!

Heј дејирэм варисијэм Мэчнунун!
Ел деди Шаһинди, инанмаг кэрэк!

* *

*

Јанмагдады, гэлбимдэ мәним шахта вар олмаз,
Күнтэк алышыб јанса үрөклөрдө гар олмаз.

Ешг ичрө вәфа дәрси кечибләр мәнә јахшы,
Мән садигә бир гејри никардан никар олмаз.

Мин шөвг илэ, еј башга дијарларда кезән кәс,
Өз јурдуну кез, өзкә дијардан дијар олмаз.

Мәсләк мәнә мәфкурәди, мәсләк мәнә өрнәк,
Мәсләксиз олан кәсдә вәфа, е'тибар олмаз.

Аләмдә чох олсун сајы ашигләрин, еј каш,
Битмәзсә әкәр лалә чәмән лаләзар олмаз.

Вардырса әкәр интизар, әлбәттә, фәраг вар,
Олмазса мәһәббәттә фәраг интизар олмаз.

Көјдән јага күл бир дәнәси үстүмә дүшмәз,
Көјдән јага даш, Шаһина, мәндән кәнар олмаз.

Јолдашлыг едә билмәјөнин јолдашы олмаз,
Лајиг елэ бир јолдаша һеч јол дашы олмаз.

Әғјарлара башсыз дејирәм — башсыз адамлар,
Әғјар оланын һәр нәји олса башы олмаз.

Ешг ашиги мәст етсә дә һәр дәм, о сајыгдыр,
Ашиг бишиб ешг ичрә ки, ашиг нашы олмаз.

Мэчнунду әсрләр боју ашигләрә башчы,
Һәр ашиг олан кимсәнә ашигбашы олмаз.

Сирдаш мәнәм ашигләрә, аләм мәнә сирдаш,
Сирр сахламағы билмәјөнин сирдашы олмаз.

Ешг әһли вәфа ашигидир, севдији јарын
Чөлб ејләјән ешг әһлини тәк көз-гашы олмаз.

Алтында көзүн көз јашы дәрјачәси вармы?
Јохдурса, а Шаһин, бу гәдәр көз јашы олмаз!

* *

*

Тә'бим јенә үмман кими түғјан едә бәлкә,
Аләмдә гезәлханлары һејран едә бәлкә.

Һичран тәлә чох гурса да, һеј вәслә јетишдим,
Тале мәнә сон дәфә дә имкан едә бәлкә.

Тәрк етмәлијәм гүрбәти, һәр дәм фәған етдим,
Бир кәс мәнә рәһм етмәди, чанан едә бәлкә.

Мәктуб ки, жазыр жар мәнә, тәскинлик үчүндүр,
Бусәјлә мәним дәрдимә дәрман едә бәлкә.

Дәрк ејләмәјән, билмәјән, еј гәдрини вәслин,
Вәсл етмәди жардым сәнә, ничран едә бәлкә.

Султанды Сәлим, гүррәли султанды Сүлејман,
Ешг ашиги султанлара султан едә бәлкә.

Шаһин, јенә Мәчнун кимијәм, аглајырам ки,
Көз јашлары сәһраны күлүстан едә бәлкә.

* *
*

Јар, чөһрәни көрчәк чижәләк галды мәәттәл,
Күл сурәтинә бахды чичәк галды мәәттәл.

Јер бахды көјә, көј јерә, мат галды тәбиәт,
Бәһ, јердә бәшәр, көјдә мәләк галды мәәттәл.

Көзләр елә һејрәтли, көнүлләр елә һејран
Гәлб етди тәәччүб вә үрәк галды мәәттәл.

«Јох, сүн'и көзәлликиди бу!» — шәкк-шүбһә јаранды,
Һәр шүбһә јалан чыхды вә шәкк галды мәәттәл.

Саф севкијә әғјар еләјән чәһд әбәс олду,
Мин чүр кәләк ишләтди, кәләк галды мәәттәл.

Имдад елә ашигләрә, еј ешг, улу севки,
Бә'зән даша әһд дәјди, диләк галды мәәттәл.

Шаһин фәләјә мат-мәәттәл иди, инди
Шаһиндәки пак ешгә фәләк галды мәәттәл.

* *
*

Көрәсән севкили јарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?
Јенидән бир дә никарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

О ки, фәхримди, гүрурумду, вүгарымды мәним,
О гүрурум, о вүгарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

Новбахар вахты, баһар вахты нүбар јада дүшүр,
Новбахар кәлди, нүбарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

Бир јол артмышды губарым, ешидиб јар кәлди,
Јенидән артса губарым, кәләчәк, кәлмәјәчәк?

Ләззәтим гејбә чыхыб, јохду, хумарсызландым,
Јар әкәр кәлсә, хумарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

Дөзмәк үчүн фәраға сәбр олачаг, олмајачаг?
Бу гәриб јердә гәрарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

Заман өтдүкчә фәсилләр дәјишир, еј Шаһин,
Көрәсән бир дә баһарым кәләчәк, кәлмәјәчәк?

* *
*

Бабәк кими, Рөвшән кими мәрданә мән оллам,
Тәј-туш сајылан Фәһада, Сән'анә мән оллам.

Мәчнун кими диванәси олмуш гоча Шәргин,
Вардырса зәрурәт јенә, диванә мән оллам.

Кечмишдәки ашигләрә әфсанә јаранмыш,
Јәгин, кәләчәк әјјамә әфсанә мән оллам.

Мәчлисдә шәраб илә дејил, инчә гәзәллә
Мәст ејләјибән дилбәри мәстанә мән оллам.

Билсәм ки, о, пәрванәди, мән бир шама дәннәм,
Ја шам тәки чананәјә пәрванә мән оллам.

Вар өјлә гәзәлхан еләмир әғјары тәнбех,
Әғјарлыға, әғјарлара биканә мән оллам.

Чанана дедим Шаһини диванә едибсән,
Чанан деди диванәјә чананә мән оллам!

* *
*

Кәлди баһар, торпаг ојансын кәрәк,
Шахта, сојуг истидә јансын кәрәк.

Гупгурудур торпағын ағ палтары,
Истиләшән дәмдә сулансын кәрәк.

Инди јашыл рәнк минәчәкдир дәбә,
Јамјашыл аһәнк һавалансын кәрәк.

Күлләр ачылдыгча, вәтән чөлләри,
Дүзләри мин рәнкә бојансын кәрәк.

Бағда ағачлар да тумурчугланыб
Бәһрәсиз олмагдан усансын кәрәк.

Сәсләјир оғлан гызы, гыз оғланы
Новбаһары мөчүзә сансын кәрәк.

Көр нечә ајдыр мешәләр лүтләниб,
Шаһина, чылпагдыр, утансын кәрәк.

* *
*

Дилбәрми? Мәләксән мәнә, дилбәр белә олмаз,
Гәлбимдә јанырсан елә, үлкәр белә олмаз.

Көвсәр сују әфсанәди, ешгинсә һәгигәт,
Ешг өјлә едир зүмзүмә, Көвсәр белә олмаз.

Гәлбимдә мәним севки чалыр өјлә мугамат
«Раст дәсткаһы», «Күрд овшары», «Шүштәр» белә олмаз

Һәр сөз ки, верибсән еләјибсән ону ичра,
Әһсән ки, дәгигсән елә зәркәр белә олмаз.

Јар чисминә һәр ким десә мәрмәр, гәләт ејләр,
Дашдыр ки, сојуг буз кими, мәрмәр белә олмаз.

Һәчв ејләдијим бир нечә әғјар адам олду,
Һәчвим о тәһәр ишләди нештәр белә олмаз.

Ешг аләмнин адичә бир әскәријәм мән,
Чанан деди сәркәрдәсән, әскәр белә олмаз!

* * *

«Әлвида, һајды» дејәндән бәри һичрана чаным
Санки, гајнаг олунуб севкили чанана чаным.

Демәјин јандырачагдыр сәни ешгин бир күн,
Белә тонгал кими, мәш'әл кими гој јана чаным.

Сән кәлиб биздә гәрар тутсан әкәр бирдәфәлик,
Еј вүсал, дүшмәјәчәкдир даһа әфғана чаным.

Мән гәбул етмәјирәм дәрманы, дәрман — вәслин,
Һәсрәт олсун, көзәлим, һеј белә дәрмана чаным.

Сәнә чанланмаг үчүн олса кәрәк чан, билдир! —
Чана чан чанды, күлүм, чан верәчәк чана чаным.

Јурдуну севмәјән инсан севә билмәз чаһаны,
Шаһина, гурбан ола Азәрбајчана чаным!

* *

*

Дағда күләкләр дә дејир ешг, ешг!
Бағда чичәкләр дә дејир ешг, ешг!

Гапгара торпагдакы ал лаләләр,
Көј бичәнәкләр дә дејир ешг, ешг!

Һеј гонараг көксүнә тәр күлләрин
Шух кәпәнәкләр дә дејир ешг, ешг!

Ал јанағын рәнкини әкс етдирән
Ал чижәләкләр дә дејир ешг, ешг!

Арзу-диләкләр јараныр ешгдән,
Арзу-диләкләр дә дејир ешг, ешг!

Одлу үрәк, Шаһина, лап бир јана,
Одсуз үрәкләр дә дејир ешг, ешг!

* *

*

«Кәл» дејә чанан да һарајлар мәни,
Азәрбајчанда һарајлар мәни.

Инди баһар кәлмәдәдир јурдума,
Лалә дә, рејһан да һарајлар мәни.

Бағда ағачлар да тумурчугланыр,
Бағ да, күлүстан да һарајлар мәни.

Тәнкә кәлиб нәфси ити овчудан
Аһу да, чејран да һарајлар мәни.

«Кәл» дејә мәнсиз дарыхан достларым
Доғрусу, һәр јанда һарајлар мәни.

Кәлмәјим үчүн нечә әмр алмышам,
Бир нечә фәрман да һарајлар мәни.

«Кәл» деди чанан ки, хошам, Шаһина,
«Гал» дејә һичран да һарајлар мәни.

* *

*

Дәрдлинин дәрди нә дәрман кәләндән сонра?
Бағ дүшәр саһмана бағбан кәләндән сонра.

Бадә кетмишди чаным аз гала, анчаг кәлди
Тәзә чан чаныма чанан кәләндән сонра.

Сармашыг галды мәттәл сарыларкән јара мән,
Олмамышдым белә һичран кәләндән сонра.

Назы көрдүм чохалыб, гэмзәси артыб гат-гат
О хураман-хураман кәлэндән сонра.

Күл додагдан мәнә жүз наз илә бир бусә вериб
Бүсбүтүн ејләди һејран кәлэндән сонра.

Вә деди: «Бусәми гајтар өзүмә», — гајтардым,
Бәндәнин һәдди нә фәрман кәлэндән сонра?

Көрмәјиб дүнја бу чүр ишвәли бир башга пәри,
Шаһина, дүнјаја инсан кәлэндән сонра.

* *

*

Севкилинәм, севкили чанан, бујур,
Севкилин олсун сәнә гурбан, бујур.

Хошламасан ешгими, вур бојнуму,
Етмә рәһм, кәл буну чохдан бујур.

Ејләмәрәм хаһишинә мән әмәл,
Әмр елә јалныз мәнә, еј чан, бујур.

Керчәк олуб бир пара әфсанәләр,
Јердә бизик һури вә гылман, бујур.

Өјлә Ширинсән, сәнә Фәрһад мәнәм,
Шаһ дағыны јармаға фәрман бујур.

Истәмирәм мән сәни бешкүнлүјә,
Ол мәнә кәл даими мейман, бујур.

Дәрди вериб Шаһинә, өлдүрмүсән,
Инди онун дәрдинә дәрман бујур.

* *

*

Ашиг бүрүјүб дүнјаны: вар ашиги вардыр,
Јар ашиги вар, доғма дијар ашиги вардыр.

Ел сөјләди гәлбимдә јанан атәши билчәк:
— Рөвшән дирилиб кәлди, Никар ашиги вардыр.

«Гурбанды чаным јарә» дејир севкили јарым,
Аләмдә, билин, аз белә јар ашиги вардыр.

Вермиш о гәрар: «Әһдимизи гырсаг олаг јох»,
Мән гәлбән инандым ки гәрар ашиги вардыр.

Илк бусәни бәхш етди мәнә новбаһар олчаг,
Һал әһлиди ки, билди нүбар ашиги вардыр.

Дилләнди дилим дилбәрә: — Фәхр етсин о јар ки,
Бир мән кими садиг, пешәкар ашиги вардыр.

Тәк сән хумарын ашигијәм. — Динди о, назла:
— Шаһин, хумарын аһ нә хумар ашиги вардыр.

* *

*

Чохлу көзәлләр көзүмү тутса да
Тәкчә сәни тутду көзүм дүнјада.

Бир нечә вахт олду сынаг мүддәти,
Көнлүмү салдын о заман фәрјада.

Етди һүчум вәслин илә һичранын,
Олду һәдәф, галды чаным ортада.

Ничраны бир күн әбәди говладым,
Инди о күнләр гәти кәлмир јада.

Јер Күнәшин дөврәсинә фырланыр,
Мәнсә сәнин дөврәнә фырланмада.

Мән елә ки зәбт еләдим севкини
Бәхтәвәр олдум, дүзү, һәр мә'нада.

«Сев» дејирәм, Шаһина, бир күн өмүр
Гуртарачагдыр, кедәчәкдир бада.

* *
*

Фәраг адлы синәмәин ағрысы вар, еј Вәтәним,
Сәни андыгча һәр ан ағры гопар, еј Вәтәним.

Сән мәнәһәббәт мәнә вердин вә сәдагәт вердин,
Еј мәнәһәббәтли, сәдагәтли дијар, еј Вәтәним.

Вүсәлындан күч алырдым, чамалындан гүввәт,
Ајрылыгдан үрәјим етди губар, еј Вәтәним.

Достларымдан ки јахын достларыг, олдум чох узаг,
Нә јахын вар, нә узаг вар, нә дә јар, еј Вәтәним,

Мән балајдым ана ардынча кәзән бир вахтлар,
Балаларсыз дарыхырлар аналар, еј Вәтәним.

Бурда мән гүссәдәјәм, орда никар һәсрәтдә,
Бурда мән инләјирәм, орда никар, еј Вәтәним.

Шаһинин нијјәти гојнунда сәнин өлмәкдир,
Бәдәниндән бәдәним дүшдү кәнар, еј Вәтәним.

* *
*

Кәз ки, Азәрбајчаны, еј пәри, әнтигәдир,
Көј көлүнә тај һаны? Тәртәри әнтигәдир.

Јол, бичәнәк, чај, чајыр јол кечәни һајлајыр,
Һәр јери гәлб охшајыр, һәр јери әнтигәдир.

Шаһдаға вәчд илә бах, көј Хәзәри тәмтәраг...
Ашиги Мәчнунсајаг, дилбәри әнтигәдир.

Ејләмәсин шәкк нашы, мән вәтәнин сирдашы,
Торпағымын лап дашы, гәнбәри әнтигәдир.

Тәрлана бах тәрлана!..Чејрана бах чејрана!..
Мүшк гала бир јана, әнбәри әнтигәдир.

Јохду о дилбәр кими, кирпији нештәр кими,
Јараласын гәлбими, нештәри әнтигәдир.

Сөјләди чанан һәмән: — Шаһинимин зөвг илән
Шух гәзәлә чеврилән сөзләри әнтигәдир.

* *
*

«Дејирләр чәһәннәми,
чәннәти вар
аләмин

Бу — сәнсиз вә сәнинлә
кими бир шејдир јәгин»

Нәриман Һәсәнзада

Өвч алар сәнсиз галан дәм әршә наләм, көрмүшәм,
Ашигәм, аләмди јар, аләмдә аләм көрмүшәм.

Ајда бир јол, илдә бир јол үз верән һичрандән
Јүз мүсибәт, јүз бәла, јүз гүссә, јүз гәм көрмүшәм.

Олса дәрдим дәрдимә һәмдәрд олан чохдурса да
Мән фәгәт чананәдән һәр дәрдә мәлһәм көрмүшәм.

Һәр гәләмгаһ гәлб досту, һәр кезәл һәмдәм дејил,
Тәк өмүр-күн достуну, әлбәттә, һәмдәм көрмүшәм.

Күчлү олмас әһди сүст, пејманы сүст кәсләрдә ешт,
Әһди мән, пејманы мән ашигдә мөһкәм көрмүшәм.

Јар әкәр јар олмаса јарә сағалмаз јарәси,
Гәлб евиндә гүссә-гәм һәр дәм олар чәм көрмүшәм.

Јазмајаг әфсанәдир чәннәт-чәһәннәм сөһбәти,
Јарла — чәннәт, Шаһина, јарсыз — чәһәннәм көрмүшәм.

* *
*

Мән дә јазыб јурдуму көвһәрә бәнзәтмишәм,
Атәшә бәнзәтмишәм, азәрә бәнзәтмишәм.

Шаһдагы шаһ санмышам дағлара ки, көј дәлир,
Һарда нәһр көрмүшәм Тәртәрә бәнзәтмишәм.

Күр чајынын шыр-шыры зүмзүмәдир, зүмзүмә,
Мән сујуну Гудјалын чөвһәрә бәнзәтмишәм.

Бәли, ширинсән дејә мән кими бир Хосрова
Сөзләрим ширнијә, шәккәрә бәнзәтмишәм.

Мән дә сәнин һүснүнү, еј пәри, күл санмышам,
Мән дә сәнин зүлфүнү мәхмәрә бәнзәтмишәм.

Сәһв дә олуб, еј кезәл, ејләмишәм мән гәләт,
Ағ бәдәни сопсојуг мәрмәрә бәнзәтмишәм.

Мән синәмә јазмышам бир нечә әлјазмамы,
Мән синәми, Шаһина, дәфтәрә бәнзәтмишәм.

* *
*

Әғјарлары ашигләр мејданә кәрәк чәксин,
Ашигләри шаирләр дастанә кәрәк чәксин.

Олмур кәнар атәшдән говрулса да атәшдә
Шам һәсрәтини даим пәрванә кәрәк чәксин.

Дәрд-гәм јүкүнү — гәмхар, һичран јүкүнү — ашиг,
Зәнчир јүкүнү, һејһат, диванә кәрәк чәксин.

Биһуде дежилмир ки, ашиглэре мөрданэ,
Жар чөврүнү ашиглэр мөрданэ кэрэк чэксин.

Һәр изтирабы — ашиг, дәрди, эзабы — ашиг,
Һәр лэззэти алэмдэ чананэ кэрэк чэксин.

Мэчнун чөлө дүшмүшдү, Фөрһад даға чыхмышды,
Ешг әһлини ешг әлбәт бир јанэ кэрэк чэксин.

Ешг елминэ дүстурдур, Шаһин, белэ бир чүмлэ:
Лап чэксэ дэ аһ ашиг мөстанэ кэрэк чэксин!

* *
*

Пәрванәјә дөн мәнимлә биркә,
Мөстанәјә дөн мәнимлә биркә.

Тән кәлмәсә јар јара, дүз олмаз,
Шаһанәјә дөн мәнимлә биркә.

Биканәјә ашиналыг етмә —
Биканәјә дөн мәнимлә биркә.

Һәр дөврана мөрданэ — бөзәкдир,
Мөрданәјә дөн мәнимлә биркә.

Мејханэ тәрәф јөнәлмә бир дәм,
Күлханәјә дөн мәнимлә биркә.

Ешг аләми дүрданэ диләрсә
Дүрданәјә дөн мәнимлә биркә.

Әфсанәјә дөнсә Шаһин ешги
Әфсанәјә дөн мәнимлә биркә.

* *

*

Бир чаһилә

Сән билмәсэн ешг елмин габил ола билмәсэн,
Јохса она мин мејлин мајил ола билмәсэн.

Жар ешги, вәтән ешги...Тәрк ејләмә сән ешги.
Дәрк ејләмәсэн ешги камил ола билмәсэн.

Кен дүшмә сәдагәтдән, јан олма мөһәббәтдән,
Јан олсан әдаләтдән адил ола билмәсэн.

Говға дөзүмүн јохса, далға дөзүмүн јохса,
Дәрја дөзүмүн јохса, саһил ола билмәсэн.

Јох гүссә, мәләл сәндә јохдурса хәјал сәндә,
Вардырса камал сәндә чаһил ола билмәсэн.

Һеч сөһбәтә сөһбәтсиз, һеч гүввәтә гүввәтсиз,
Һеч мөгсәдә мөгсәдсиз наил ола билмәсэн.

Еј, јахшы ешит сән дэ, олмазса фәзл сәндә
Шаһин ола билсэн дэ, Фазил ола билмәсэн.

* *

*

Де, нәдир күл габағында? Сәнә мән күл демәрәм!
Сәнә бәнзәрми ләтафәтдә гызылкүл? Демәрәм!

Јетмишәм ешгинә эзм илә сәнин, ешг ичрә
Мүшкүлат олса да һәр мүшкүлә мүшкүл демәрәм.

Елә кәс вар ки, күлүм, һичраны јүнкүл кечирир,
Мәнә зиндан кимидир, һичрана јүнкүл демәрәм.

Ајрылыг дүшсә әкәр ортаја, бир ләһзә белә
Мән һезин гәлбимә «шадлан» демәрәм, «күл» демәрәм.

Бәнзәмәз Рөвшәнә һәр кор кишинин оғлу, әбәс
Мән Гырат сөјләмәрәм һәр ата, Дүлдүл демәрәм.

Бәнзәдирләр сары сүнбүлләрә гәтран зүлфү,
О гара зүлфүнә мән, еј пәри, сүнбүл демәрәм.

Сөјләдим јарә: — Сәнин бүлбүлүнәм, — сөјләди ки,
Сәнә Шаһин демишәм, мән сәнә бүлбүл демәрәм!

* *

*

Көзләр јенә јолларда, галдым јенә мән тәнһа,
Мән бурда, никар орда тәнһа, тәзәдән тәнһа.

Пис кәлди фәраг, еј күл, сәндән мән узаг, еј күл,
Јохдурса әкәр бүлбүл күл тәнһа, чәмән тәнһа.

Бир чүз'и нәзәр тәкчә дүнјаја дәјәр тәкчә,
Хошбәхт еләјәр тәкчә мән тәнһаны сән тәнһа.

Күндүз-кечә мән јалгыз, күндүз-кечә сән јалгыз,
Јарым, нечәсэн јалгыз, јарым, нечәсэн тәнһа?

Гој дилдары севсин јар, севсин јары гој дилдар,
Галсын дејирәм әғјар һәм һәрбеләјән тәнһа.

Лазымды хиласкарлыг, сүлһ наминә һушјарлыг.
Јохлашса әкәр варлыг, чөл тәнһа, дүзән тәнһа.

Чошсам јенә мән башлар вәсфин, а вәтән, башлар.
Олмазса вәтәндашлар ел тәнһа, вәтән тәнһа.

Көз нәмли, үрәк көврәк, сөз гәмли, диләк көврәк,
Вардырмы бу Шаһинтәк ејваһ көрәсэн тәнһа?

* *

*

Елә јаз мат ола сөз зәркәринин бир нечәси,
Аләми вәлех едә сөзләринин бир нечәси.

Әсл ашигдир әсл сәрвәри ешгин, ешги
Галдырыб көјләрә ешг сәрвәринин бир нечәси.

Чох олуб әскәри ешг ордусунун Мәчнунтәк,
Чыхмајыбдыр үзә, һејф, әскәринин бир нечәси.

Дедим әғјарә: «Нә сәнсэн, нә дејилдир адәм,
Сәнә бәнзәр, сәнә тај сәрсәринин бир нечәси».

7 Сиф. 4626

Гоча дүнја нә гәдәр ишвәли дилбәр јарадыб,
Амма тарихдә галыб дилбәринин бир нечәси.

Гара кирпичләринин нештәри көнлүмчә, күлүм,
Тәки батсын синәмә нештәринин бир нечәси.

Гүррәләнмә чап олуб бир нечә ше'рин, Шаһин,
Олмајыбдыр һәлә чап дәфтәринин бир нечәси.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Нәриман Һәсәнзадә — Тәки көрүш олсун 3

Јаралы јухулар

Имтаһан	6
Шаир	6
Дүнја илә сөһбәт	7
Кәл јенә көрүшәк	8
Кәдәрли чағымда јаздығым ше'р	9
Суаллар	10
Көлкә	11
Мән	12
Кедирәм сүһнә тәрәф	13
Гара	14
Ики шаир илә мәктублашардым	14
«Әфғаныстан фәғаны» силсиләсиндән	16
Гүрбәтдә	19
Сиз дә јанын	20
«Улдуз мүбарибәси»	20
Зәнчир	21
Әкәр белә кетсә	22
Ајаг үстә	23
Дүнја вә сән	23
Бир јердәјик	24

7*

Итки	25
Вида	26
Анамы јухуда көрдүм бу кечә	26
Тәзә Мәчнун	27
Тојун илк кечәси	28
Тәәччүб	28
«Сәни јола салдым...»	29
Ајрылыг	30
Имтина	30
Набран лөвһәләри	31
Алданма ки...	34
Севки јолу	34
Гызларымын анасына	35
Ојаг адам	36
Кәдәрим, сеvincими бөл јары	36
Үрәјим	37
Хәзинә	38

Гошмалар

«Хәзанмы дујубдур...»	39
«Мәним сачларымда...»	40
«Илдырым әл чалыр...»	40
«Күнләримә «кетмә» дејиб»	41
«Мәним бәдәнимдә...»	42
«Ничрана хош кәлмир...»	42
«Гәнаәт еләмә...»	43
«Нә вахтдыр көрмүрәм...»	44
«Јенә эзелкитәк...»	44
«Дағлар узаг...»	45
«Кәлир күләк...»	46
«Ешгин паклығына...»	47
«Нә деди алландылар...»	47
«Чох илләр јанындан...»	48

«Фәрагдан безмишәм...»	49
«Тәр гәрәнфил, бәнөвшә»	50
«Дүнјанын һәр иши...»	51
Јумруг бојда үрәјим	52

Баятылар

Гүрбәт баятылары	53
Кәнчә баятылары	57
Гарабаг баятылары	58

Нәғмәләр

Сәндән доја билмирәм	59
Кәл өлдүрәк ничраны	60
Сәнин јерин көрүнүр	61
Бахышларынла	61
Севкили јар кәлмәди	62
Јадындамы	63
Гәзәлләр	64

Шаһин Фазил
III **Женә көрүшәрик. Ше'рләр. Б., Жазычы,**
1989. 104 с.

1 21311—5—560—00409—X

Шаһин Фазил тарих елмләри намизәдидир, Азәрбајчан ССР ЕА Тарих институтунун баш елми ишчисидир. 1963 — 1988-чи илләр арасында фазиләләрләр он үч ил Әфғаныстанда ишләмишдир.

«Гәзәлләр», «Дүнја», «Зәфәр тәранәләри» алманахларында, һәмчинин Азәрбајчан вә Әфғанистанын мүхтәлиф журнал вә гәзәтләриндә онун чохлу ше'ри вә орижиналдан тәрчүмәләри чап олунмушдур.

III 4702060202—131 133—89
М — 656 — 89

С [АЗ]²

Редактору *Мүзәффәр Шүкүр*
Рәссамы *И. Әлимирзәјев*
Бәдии редактору *А. Әләкбәров*
Техники редактору *В. Плиткина*
Корректорлары *Ә. Јусифова, Р. Аббасова*

ИБ № 3126

Фотојығыма верилмиш 16. 04. 1989-чу ил. Чапа имзаланмыш 26. 09. 1989-чу ил. ФГ 13093. Кағыз форматы 70×90 / 32. Офсет кағызы № 1. Шрифтин гарнитура мәктәбли. Офсет үсулу илә чап олунур. Шәрти ч. в. 3,80. Учот нәшр вәрәғи 3,26. Тиражы 3 000. Сифариш № 4626. Гијмәти 45 гәп.

Азәрбајчан ССР Дәвләт нәшријат, полиграфија вә Китаб тичарәти ишләри комитәси.

«Жазычы» нәшријаты, 370005, Бақы, Натәван мејданы 1
«Коммунист» нәшријатынын мәтбәәси. 370146. Бақы,
Мәтбуат проспекти, 529-чу мәһәллә.

Шагин Фазиль
III Дана керууулеринин Шерари В. Ш. Шагин
1989. 104 б.

Шагин Фазиль
Даналардын керууулеринин Шерари В. Ш. Шагин
1989. 104 б.

Шагин Фазиль
[Фарзалиев Шагин Фазиль оглы]

[на азербайджанском языке]

Баку — 1989

Издательство «Язычы», 370005,
Баку, площадь Нагаван 1.